

Izdaja upravni odbor
Železarne Ravne

Ureja uredniški odbor

Alojz Breznikar, Jože Dela-
lut, Franc Golob, Ivo Koh-
lenbrand, Marjan Kolar,
Dušan Miler, Peter Orožen,
Jože Sater, inž. Mitja SipekOdgovorni urednik:
Marjan Kolar

Tel. int. 304

Tisk: CP Mariborski tisk,
Maribor

Vasilij Terseglav

Predlog plana proizvodnje in prodaje za leto 1966

Plan proizvodnje in prodaje je poleg finančnega plana eden od najvažnejših elementov celotnega gospodarskega načrta, od katerega je odvisno tudi vse nadaljnje planiranje. S planom proizvodnje in prodaje, katerega predlog je trenutno v razpravi v vseh naših obratih oziroma obračunskih enotah, je v glavnih obrisih načrtano ne le naše delo, temveč tudi uspeh tega dela v prihodnjem letu.

Naš akcijski program, ki smo si ga začrtali v drugi polovici letošnjega leta ob uveljavljanju novih gospodarskih predpisov, mora ostati tudi v prihodnjem letu ne samo v veljavi, temveč mora pokazati še večje plodove in uspehe od že doslej doseženih. Zato moramo predlogu plana proizvodnje in prodaje v razpravah po vseh obratih posvetiti vso pozornost, tako da bo pravilen odraz vseh naših možnosti in stremeljenj za boljše gospodarjenje. S tem namenom objavljamo danes še v našem časopisu kratek izvleček iz detajlno izdelanega predloga plana proizvodnje in prodaje, s katerim razpolagajo vsi naši obrati ter člani delavske samouprave.

Iz zbirnega pregleda predloga plana količinskega obsega proizvodnje je razvidno, da v letu 1966 predvidevamo:

— obseg skupne proizv. v višini 226.650 t
in
— obseg blagovne proizv. v višini 61.200 t

Če primerjamo ta planirani obseg proizvodnje z letnim planom za l. 1965, po izvršenem rebalansu meseca julija t.l., predvideva plan za l. 1966 povečanje obsega blagovne proizvodnje za 11 %, proti planu zadnjih 5 mesecev tega leta, ki vključuje akcijski program, pa za 8 %.

Relativno največji porast proizvodnje v l. 1966 proti dejanskemu izvrševanju plana v letošnjem letu je predviden v vzmetarni in jeklovleku kot posledica novo pridobljenih kapacitet. V ostalih obratih se giblje povečanje obsega proizvodnje proti dejanskemu gibanju proizvodnje v letošnjem letu med 2 do 7 %, medtem ko je planirani količinski obseg proizvodnje v mehanični delavnici ostal na približno isti višini, kot jo je ta obrat dosegel v letošnjem letu. To je posledica sprememb asortimenta v tem obratu, ki v letu 1966 povečuje obseg proizvodnje izdelkov z višjo stopnjo finalizacije, to je več vložene delovne sile. Tako povečuje v l. 1966 naša mehanska obdelovalnica zlasti proiz-

vodnjo pnevmatskega orodja in industrijskih nožev.

Predlog plana proizvodnje po količinskem obsegu razčlenjuje za valjano, vlečeno, kovano in lito jeklo tudi delitev proizvodnje jekla po kvalitativnih skupinah. Iz tega rezultata tudi kvaliteten asortiment proizvodnje surovega jekla topilnice. Iz tega dela proizvodnega plana je razvidno, da je struktura pro-

izvodnje surovega jekla po kvalitativnih skupinah, izražena v odstotkih, naslednja:

— navadna jekla	1 %
— kvalitetna jekla	33 %
— plemenita jekla	66 %
ali skupno	100 %

Glede na stopnjo legiranosti pa odpade na
— nelegirana ali ogljikova jekla 35,5 %
— legirana jekla 64,5 %

ali skupno 100 %

Ta delitev proizvodnje valjanega, vlečenega, kovanega in litega jekla temelji na naših
(Nadaljevanje na 2. strani)

Samoupravljanje in gospodarska reforma

Prejšnji mesec se je sestal tovarniški odbor sindikalne organizacije železarne Ravne ter povabil na sejo tudi sekretarja tovarniškega komiteja ZKJ, direktorja podjetja, predsednika delavskega sveta podjetja, predsednika upravnega odbora in vodje sklopov, da bi se pogovorili o vzrokih zmanjšane dejavnosti nekaterih organov samoupravljanja v našem podjetju. Vzporedno s tem naj bi spregovorili tudi o notranjih razmerah v kolektivu in o odnosih vodstvenega kadra do organov upravljanja. Iz pogovorov na tej razpravi povzemamo najvažnejše misli.

V uvodu je bilo poudarjeno, da smo v pre-

teklem obdobju letošnjega leta dosegli dokaj dobre uspehe v proizvodnji, dohodku in osebnem dohodku, čeprav smo imeli v tem času celo vrsto težav pri nabavi reprodukcijskega materiala, z redukcijo električne energije in podobno. Posebej je razveseljivo dejstvo, da smo, čeprav je to šele skromen začetek, osvojili čut, da bomo predvsem z znižanjem proizvodnih stroškov premostili težave, ki jih je prinesla s seboj gospodarska reforma, oziroma da si bomo le s povečanim čistim dohodkom zagotovili boljše življenjske pogoje.

(Nadaljevanje na 12. strani)

IZ VSEBINE

Odlikovanja za našo železarno — Naši samoupravni akti — Skok v zimski bazen — Industrijsko oblikovanje — Vloga kadrov v izumiteljski dejavnosti — Tudi mehanična potrebuje nove stroje — Zakaj tečaji — Uvedba obračuna proizvodnje po planskih cenah — VIII. seja TK ZKS — Povprečna ocena — dobro — Investicije nas obvezujejo

Končno smo ga dočakali

Foto: R. Gradišnik

Gibanje osebnih dohodkov v OKTOBRU 1965

OBRAČ. ENOTA	Povpr. število zaposl.	Število opravljenih ur	Od tega nadur	Izplačani OD	Po enotah in ceniku del	OD po usp. obrač. enot	Nagrade za stalnost	Redni in iz- redni dopu- sti in ostalo	Povpr. osebni doh.	
									oktober 1964	oktob. 1965
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Topilnica	240	42.272	35	21.019.920	15.111.542	2.546.709	812.000	2.549.669	60.703	87.583
Livarna	476	95.094	1.312	39.865.999	29.398.733	4.485.776	1.636.000	4.345.490	56.470	83.752
Valjarna	301	60.800	1.191	24.531.500	17.619.677	3.747.777	801.000	2.363.046	56.209	81.500
Kovačnica	237	47.374	323	20.791.508	15.301.136	2.638.587	809.000	2.042.785	58.891	87.727
Term. obdel.	67	12.819	30	5.595.170	4.152.999	748.063	161.000	533.108	53.650	83.510
Meh. obdel.	594	116.703	1.116	45.518.814	33.215.005	6.500.752	1.858.000	3.945.057	52.444	76.631
Vzmetarna	75	14.911	503	5.394.397	4.246.606	429.172	229.000	489.619	52.735	71.925
Jeklovlek	46	8.531	—	3.183.834	2.342.147	505.440	94.000	242.247	43.009	69.214
Energ. obrati	105	20.646	487	8.602.045	6.014.141	1.338.070	293.000	956.834	53.933	83.515
Strojni rem.	190	39.046	514	16.360.520	11.920.410	2.658.183	541.000	1.240.927	58.485	86.108
Elektro rem.	101	20.368	296	8.566.820	5.878.933	1.509.041	301.000	877.846	56.707	84.820
Gradb. rem.	68	13.311	393	5.190.304	3.676.647	755.633	216.000	542.024	51.072	76.328
Promet	106	22.319	1.327	8.675.428	7.021.186	548.100	357.000	749.142	55.839	81.844
OTKR	201	40.424	930	16.260.177	11.595.751	2.239.065	665.000	1.760.361	53.752	80.896
Uprava	378	75.535	1.080	29.521.151	21.111.161	4.061.592	1.202.000	3.086.398	50.546	78.098
SKUPNO	3.185	630.153	9.587	259.077.587	188.606.074	34.711.960	10.035.000	25.724.553	55.096	81.899

Odlikovanja za našo železarno

O tem, da je naša železarna prejela odlikovanje za kvaliteto delo, smo brali zelo skope vesti, zato smo prosili tovariša direktorja za pojasnilo. Vabilu se je ljubeznivo odzval in popisal stvar v sledečem članku.

Uredništvo

Potem, ko sem dobil vabilo, da kot predstavnik naše delovne skupnosti prevzamem priznanja in se udeležim sprejema, posvečenega 20-letnici krepitve naše domovine, sem spremenil načrt in se predčasno vrnil iz Zahodne Nemčije v Jugoslavijo.

V jasnem vremenu sem z ostalimi potniki odletel 30. oktobra iz Frankfurta s karavelo JAT. Najprej sem opazoval prostrane nemške pokrajine, daleč na jugu pa se mi je kmalu ustavilo oko na centralnih Alpah, med katerimi sem razločno videl tudi najvišjega evropskega predstavnika Mont Blanc. Sonce je že zašlo, ko sem z večernim sijem osvetljene gledal svoje znance Kaisergebirge, Dachstein in njegovo južno steno, nato pa na jugu zagledal našega očaka Triglava, kako kraljuje med svojimi sosedi. Le trenutek in že sem z višine 7000 m zrl na vrhove Kamniških Alp, nato pa pod seboj zagledal svoj najljubši del koroškega kota — Toplo. Razločno sem videl, kako se vije cesta do Fajmuta in Končnika, nov pogled pa je bil prek Uršlje na Ravne, kjer so se v prvem mraku že pričele prižigati luči. Le nekaj minut je bilo treba še čakati in spustili smo se v Zagreb, nato pa po krajšem postanku nadaljevali let v Beograd, kamor smo prispeli ob 19. uri.

Tega dne je bil ob 20. uri velik sprejem, ki so se ga udeležili vsi vidni predstavniki javnega in gospodarskega življenja. Najprej sem prejel odlikovanja, dobljena za delež v narodnoosvobodilni borbi ter za požrtvovalno delo v 20 letih po osvoboditvi za svoje ožje sodelavce-inženirje Mitja Šipka, Leopolda Gamsa in Milana Doboviška, ki so dobili »red za vojne zasluge s srebrnimi meči« ter zase »red za vojne zasluge

z zlatimi meči«, nato pa sem v tovariškem razpoloženju pozdravljal predstavnike industrije, znanstveno raziskovalnih institucij ter druge odjemalce in sodelavce naše delovne organizacije in navezal nove stike. Več kot 500 jih je bilo na tej pristrčni svečanosti, med njimi mnogo takih, ki so se po več letih zopet srečali, pa tudi takih, ki jih dolžnosti, četudi so medsebojno oddaljeni, dnevno povezujejo v team skupnega dela.

Osebno mislim, da odlikovanja in kazni večkrat ne doletijo najbolj zaslužnih ljudi. To razlagam s tem, da sem tokrat slučajno istočasno dobil odlikovanje in kazen 50.000 dinarjev, ker smo v novi valjarni vgradili vrnjeno ogrado iz Švedske, preden je carina opravila svojo formalnost. Odlikovanja, sprejeta v Beogradu, zato tem bolj smatram ne samo kot priznanje posameznikom, temveč predvsem kot priznanje celotni delovni skupnosti. To pa ne bi smelo pomeniti samo priznanja za dosežene rezultate, temveč predvsem spodbudo za nadaljnji — predvsem kvaliteten — napredek naše specializirane proizvodnje.

Direktor Gregor Klančnik

Predlog plana proizvodnje in prodaje za leto 1966

(Nadaljevanje s 1. strani)

realnih možnostih tako izdelave kot predelave jekla, predvsem razpoložljivih kapacitet toplotne obdelave, v posameznih kvalitetenih grupah pa upošteva tudi rentabilnost proizvodnje posameznih vrst jekla.

Iz količinskega obsega blagovne proizvodnje, doseženih prodajnih cen za posamezne kvalitetenne grupe jekla po predhodnem planu po kvalitetenih grupah in povprečnih doseženih prodajnih cen za izdelke 117. panoge, rezultira plan realizacije podjetja, ki znaša za prihodnje leto 28.560 milij. din, pri povprečni ceni 467 din/kg naših proizvodov.

V primerjavi s planirano realizacijo za letošnje leto, ki znaša po izvršenem rebalansu meseca julija 24.000 milij. din, predstavlja za l. 1966 planirana realizacija povišanje za 19 odstotkov. Vendar pa za oceno našega dela ta primerjava ni pravilna. V l. 1965 je realizacija prvih 7 mesecev še rezultat starih in le zadnjih 5 mesecev novih prodajnih cen. Zato jo lahko primerjamo le z zadnjimi petimi meseci tega leta. S planirano mesečno realizacijo 2.380 milij. din v l. 1966 bomo šele v celoti dosegli cilj, ki smo si ga zadali z akcijskim programom, ter je le za okroglih 5 % višja od realizacije, ki smo jo dosegli v mesecih po gospodarski reformi.

Kakor vidimo iz teh zbirnih podatkov predloga plana proizvodnje in prodaje, nam prav tako, kot je bil to primer že v letošnjem letu, hitreje narašča količinski obseg proizvodnje kot realizacija. To je povsem razumljiva in logična posledica strukture investicijskih vlaganj. V veliko večji meri se namreč povečuje obseg proizvodnje izdelkov 114. panoge z relativno nižjo prodajno ceno proti izdelkom 117. panoge.

Predlog plana proizvodnje in prodaje deli proizvodnjo tako količinsko kot vrednostno na domači in zunanji trg — to je izvoz. Od skupno planirane blagovne proizvodnje v višini 61.200 t predvidevamo za prodajo na inozemskih tržiščih 7.850 t v vrednosti 2 milijona 250.000 dolarjev ali preračunano v dinarje 2.896 milij. dinarjev. Po količini predstavlja to 12,8 % blagovne proizvodnje podjetja, po vrednosti pa dobrih 10 % ustvarjene realizacije podjetja.

Plan izvoza je enako važen kot celoten plan proizvodnje. Izvrševanje plana izvoza je eden od osnovnih pogojev za realizacijo našega celotnega poslovnega plana za prihodnje leto. Od ustvarjenega izvoza so namreč direktno odvisna razpoložljiva devizna sredstva za nabavo uvoznega reprodukcijskega materiala, potrebne za našo proizvodnjo. Naša skupna dolžnost je torej, da izvozu posvetimo vso skrb, da si istočasno prizadevamo za čim boljši asortiment in s tem za doseganje čim višjih prodajnih cen, da bomo tako planirani obseg izvoza po vrednosti ne samo dosegli, temveč tudi presegli. Izvoz je dalje za zunanji svet tudi ogledalo kvalitetenega nivoja ne le naše, temveč celotne jugoslovanske jeklarske industrije. Tudi iz tega vzroka moramo izvozu posvetiti vso skrb tako glede kvalitete kot naše poslovnosti, ki naj se odraža v točnem izpolnjevanju sprejetih pogodbenih obveznosti.

Naš predlog plana proizvodnje in prodaje za prihodnje leto, ki ga bomo po obravnavi v obratih predložili v razpravo in odobritev DS podjetja, temelji na realnih osnovah in upošteva tako povečano zmogljivost nekaterih obratov kot posledico letošnjih investicijskih

SKLEPI UPRAVNEGA ODBORA

Novembra je imel upravni odbor pet rednih sej. Na njih je razpravljalo o predlogih, ki naj bi se predložili v razpravo in potrditev delavskemu svetu podjetja. Obravnaval je predlog plana proizvodnje in izvoza za naslednje leto, sprejel operativni plan za november 1965, razpravljalo o poslovanju počitniškega doma v Portorožu v letošnji sezoni, o izvedbi seminarja za organe upravljanja, obravnavalo problematiko domačih reklamacij, posebno sejo pa je posvetilo samo razpravi o predlogu za spremembo ocen na delovnih mestih delavcev s stalno oceno in uvedbi cenikov del v nekaterih strokovnih službah železarne. Poleg tega je reševal razne prošnje in vloge, ki so jih posamezniki ali organizacije naslovili nanj.

Po podrobni analizi nakazane problematike in razpravi je s posameznih področij poslovanja sprejel vrsto zaključkov in sklepov.

Ugotovil je, da mora vse inozemske reklamacije našega materiala po predpisih obravnavati in odobriti delavski svet podjetja, da pa reklamacije domačih kupcev obravnavajo in rešujejo strokovne službe železarne same, ne da bi bili o njihovem številu in vzrokih seznanjeni organi upravljanja. Zato je zadolžil vodstvo OTKR, da mora za upravni odbor pripraviti vso problematiko domačih reklamacij. Iz podatkov, ki so bili na razpolago, je bilo razvidno, da so v prvih devetih mesecih letos domači kupci reklamirali 439,7 t materiala. Od tega smo 24,4 % materiala popravili v železarni in ga vrnili kupcem, 17,7 % so ga popravili sami kupci in 26,4 % materiala smo dali na zalogo, ker je še uporaben za druge podrejene namene, 31,5 % materiala pa se ni dalo uporabiti in smo ga kot izmeček vrnili v pretopitev. V primerjavi s podatki iz lanskega leta je število ostalo približno enako, povečalo pa se je v livarni, topilnici, kovačnici in jeklovleku. Med reklamiranim materialom ga je bilo tudi nekaj, ki smo ga odpremili pogojno. Največ reklamacij je po podatkih kontrole zaradi napak, ki se s prostim očesom ne dajo ugotoviti, in zaradi zamenjave ter nepravilnega označevanja, ki nastaja zaradi nereda v obratih. Reklamacije nastajajo tudi zaradi dimenzijskih odstopanj, nemetalnih vključkov, poroznosti, zamešane kvalitete in nezadostnega čiščenja. Upravni odbor je ugotovil, da brez reklamacij v železarni verjetno ne bomo shajali, vprašanje pa je, če so količina in vzroki vedno upravičeni. Zaradi zahtevnosti kupcev pri isti kvaliteti ne moremo pričakovati, da se nam bi število reklamacij znižalo, nasprotno, če stanja ne izboljšamo, lahko celo pričakujemo porast števila in količine reklamiranega materiala. To pa nas resno opozarja, da bo treba v naših obratih uvesti doslednejše izvajanje tehnološke discipline, vzporedno s tem pa uvesti večji red in doslednejšo kontrolo.

V razpravi o izvedbi seminarja za organe upravljanja je bilo ugotovljeno, da bi moral biti seminar za člane naših samoupravnih organov že v drugi polovici septembra, vendar zaradi premajhne udeležbe ni uspel. Po mnenju upravnega odbora je treba vzroke za to

iskati delno v neposrečeno izbranem času, največ pa v premajhni zainteresiranosti članov samoupravnih organov. Ker je družbeno ekonomska vzgoja za uspešno delo samoupravnih organov koristna in potrebna, je upravni odbor odločil, da se seminar za člane organov upravljanja po že izdelanem programu ponovno prične v sredo, 1. decembra 1965.

Zaradi velikega števila članov, ki bodo obiskali seminar, se ta razdeli na dve skupini.

Udeležba na seminarju je za vse člane samoupravnih organov obvezna, zato je za zagotovitev obiska zadolžiti tudi vodstva obratov.

Za člane DSP in DS DE, ki bodo naslednje leto na novo izvoljeni v te organe, je takoj po volitvah izvesti seminar s sedaj osvojenim programom.

Seminar z istim programom naj bi se izvedel tudi za strokovno vodstveni kader, ki ni vključen v delo samoupravnih organov.

Z namenom, da se poživijo delo samoupravnih organov v delovnih in obračunskih enotah, je treba še novembra letos sklicati razširjeno sejo upravnega odbora, na katero je treba povabiti predsednike DS DE, predsednike komisij in predsednike svetov obračunskih enot.

Ker se ugotavlja, da je postopek pri obravnavi posameznih predlogov v organih upravljanja nekoliko predolg, meni upravni odbor, da je ustrezno dopolniti določila našega statuta. Za izdelavo predloga dopolnitev statuta je bila zato imenovana delovna skupina: Alojz Breznikar, Ivan Kugovnik in Jože Delalut.

Razprava o začasnem obračunu poslovanja počitniškega doma v Portorožu v letošnji sezoni, v katerem so upoštevani že tudi stroški, ki bodo predvidoma še nastali do konca letošnjega leta, je ugotovila, da bo med dohodki, ki jih je s poslovanjem ustvaril počitniški dom, in izdatki nastala razlika, ki jo bomo delno krili z zneskom 500 din za dnevni pension, kolikor lahko v smislu predpisov podjetje regresira za dnevni pension, ostalo razliko pa bomo morali kriti iz sredstev železarne. Poslovanje počitniškega doma je bilo že večkrat predmet razprave na upravnem odboru in so bili sprejeti ukrepi za njegovo izboljšanje. Nekaj nalogov je bilo sicer izvršenih, vendar so ostale nerešene še nekatere zadolžitve. Zato je upravni odbor imenoval posebno komisijo v sestavi: Dušan Miler, Peter Mihelač in Jože Homan z nalogo, da odpotuje v Portorož in v počitniškem domu ugotovi, zakaj se naloge niso izvedle, ter na podlagi ugotovitev dostavi upravnemu odboru poročilo. Če bo komisija ugotovila, da neizvršitev nalog predstavlja disciplinsko in materialno odgovornost, mora Jože Homan upravnika počitniškega doma Alojza Petaverja skupno s prijavo in dokaznim gradivom predati disciplinski komisiji.

Upravni odbor je razpravljalo tudi o materialu, ki naj bi se decembra posredoval delavskemu svetu v razpravo in potrditev. Za predlog plana proizvodnje in izvoza za naslednje leto je menil, da je v načelih sprejemljiv, da pa ga je treba dati v razpravo organom upravljanja v delovnih in obračunskih enotah. Pripombe, ki jih bodo dostavile obračunske enote, je treba, če bodo utemeljene, upoštevati in predlog z osvojenimi pripombami dostaviti v razpravo in odobritev delavskemu svetu podjetja. Upravni odbor je sicer predvideval, da bi bilo zasedanje delavskega sveta podjetja 2. decembra letos. DSP naj bi na zasedanju poleg predloga dopolnitev ocen delovnih mest s stalno oceno razpravljalo še o poročilih svojih komisij o njihovem delu v sedanjih mandatni dobi, obravnavalo predlog, da naša železarna z zavarovalnico v Mariboru sklene pogodbo o kolektivnem nezgodnem zavarovanju članov naše delovne skupnosti, in predlog, da se naša železarna v smislu 10. in 18. čl. zakona o bankah in kreditnih poslih, včlani kot samostojni član v Komunalno banko Celje, podružnica Slovenj Gradec, v Splošno gospodarsko banko v Ljubljani in Jugobanko v Beogradu ter v okviru Združenja jugoslovanskih žele-

zarn v Investicijsko banko in Jugobanko v Beogradu.

Razprava o predlogu komisije za osebne dohodke za spremembo ocen delovnih mest delavcev s stalno oceno na zadnji seji upravnega odbora je pokazala, da predlog v celoti ni sprejemljiv in da se ga v obliki, kot je izdelan, ne more predložiti delavskemu svetu v potrditev. Tako odločitev je upravni odbor sprejel ob ugotovitvi, da bi se po predlogu razdelilo med delavce, zaposlene na delovnih mestih s stalno oceno, ponovno prek 1600 obračunskih enot, katerih vrednost bi šla na škodo vseh ostalih zaposlenih. Upravni odbor ni dvomil, da predlog v nekaterih primerih ni pravičen, vendar pa bi v celoti, kot je izdelan, ponovno porušil sorazmerje med posameznimi delovnimi mesti, kar so nazorno pokazale že samo nekatere primerjave, ki so bile izvršene na seji. Splošna ugotovitev upravnega odbora je bila, da bo nekatere predloge sicer treba rešiti, da pa se mora to izvršiti v okviru z akcijskim programom predvidenega števila obračunskih enot.

Upravni odbor prav tako ni osvojil predloga komisije za osebne dohodke za otvoritev novega delovnega mesta v pripravi dela sklopa obratov jeklarne in povečanja števila zaposlenih na delovnem mestu št. 158 v valjarni. Pri zavrnitvi obeh predlogov je upravni odbor upošteval sklep delavskega sveta podjetja, da se letos v organizacijski shemi ne smejo odpirati nova delovna mesta niti povečevati število zaposlenih, da pa je v bodoče vsak predlog za otvoritev novega delovnega mesta ali povečanje števila zaposlenih z ekonomsko utemeljitvijo dostaviti v pregled službi za analizo in študij dela, ta pa naj bi predlog s svojim mnenjem posredovala komisiji za osebne dohodke pri delavskem svetu podjetja, kar pa pri nobenem od predlogov sedaj ni bilo storjeno.

Upravni odbor je razpravljalo o zahtevi vodstva livarne in mehanske obdelovalnice za spremembo nekaterih premijskih normativov. Livarna v svoji zahtevi navaja, da zaradi spremenjenega asortimenta proizvodnje ne more dosegati normativna izplena, produktivnosti in odpreme. V mehanski obdelovalnici pa zaradi pestrega asortimenta z zelo različno prodajno ceno ne uspejo dosegati normativ povprečne cene. Izračun, ki ga je na podlagi pripomb izvršila služba za analizo in študij dela, je pokazal, da so pripombe livarne upravičene za normativ produktivnosti in odpreme, medtem ko je nedoseganje izplena posledica napačno izračunanih podatkov, saj ga dejansko mesečno presegajo od 2 do 3 %. Tudi za mehansko obdelovalnico se je ugotovilo, da je pripomba utemeljena. Izračun pa je istočasno pokazal, da normativ povprečne cene ni pravilno postavljen tudi za kladivarstvo. Upoštevajoč ugotovljene rezultate in spremembe, ki vplivajo na posamezne normative premij, je bilo odločeno:

— da se livarni zniža premijski normativ povprečne cene od 540 na 510 din/kg in normativ produktivnosti, računani v dinarjih skupne realizacije na zaposlenega, od 937 na 900 din;

— da se mehanski obdelovalnici zniža normativ povprečne cene od 1100 na 980 din;

— obratu kladivarne se poviša normativ povprečne cene. Skladno s tem se temu obratu spremene tudi ostali kriteriji, in sicer: normativ odpreme:

I. 230 milij.

II. 260 milij.

III. 310 milij.

Sa: 800 milij.

produktivnost: 3.200 din/zap. m.

povprečna cena: 500 din/kg

izdel. stroški na 1.000 din real.: 280 din

— premijski normativi za ostale obrate ostanejo nespremenjeni;

— zaradi spremembe normativ povprečne cene kladivarne se odobri tudi dopolnitev normativov za izračun procenta posredne norme za delavce, ki se jim posredne norme izračunajo na podlagi doseganja povprečne cene kladivarne.

cijskih vlaganj kot tudi smernice, ki smo si jih zadali v našem akcijskem programu. Te, kot kažejo rezultati dela zadnjih mesecev, niso bile pretirane, saj smo se jim na področju obsega proizvodnje že močno približali.

Izvršitev proizvodnega programa v letu 1966, ko naj bi prvič v naši jeklarni dosegli proizvodnjo 100.000 ton plemenitih in kvalitetnih jekel, sicer ni lahka, vendar pa je z geslom: »Kjer je volja, tam je pot,« tudi izvedljiva.

V dneh, ko po obratih in obratnih delavskih svetih razpravljamo o tem predlogu plana, prispevajmo vsak po svojih močeh k čim realnejšemu, čim pravilnejšemu in čim objektivnejšemu načrtovanju naše poti, po kateri bomo našemu podjetju omogočili nadaljnji razvoj, sebi pa s svojim poštenim delom tudi delovnega človeka vredno pošteno življenje.

Tovariš Franc Leskošek je velik prijatelj železarne in kraja. Kadar pride na Koroško, si ogleda rast podjetja

Foto: R. Gradišnik

Livarni se odobri, da zaradi napačno prikazanega izplačila razliko v premijah za julij 1965 + 2 % in za september 1965 + 6 %.

Upravni odbor je prav tako potrdil pravilnik o ceni dela — cenik del, za obračun osebni dohodkov v oddelku za obračun osebni dohodkov in pravilnik za oceno dela za saldokontiste, devizno knjigovodstvo, mehanografski oddelki in blagajno. Obračun po potrjenih cenikih del se vrši od 1. novembra letos dalje. Za vse cenike del se določi 3-mesečno poskusno obdobje, v tem času pa je treba upravnemu odboru vsak mesec dostavljati poročilo o doseganju osebni dohodkov po ceniku del. Če se v tem času pokažejo nesorazmerja oziroma prevelika odstopanja, je treba cenik del ustrezno dopolniti in korigirati.

Na obvestilo gasilskega društva železarne, da šoferju gasilskih avtomobilov Ignacu Skitku, ki tudi popravlja gasilske avtomobile in motorne brizgalne, po veljavnem pravilniku o delitvi osebni dohodkov ni mogoče več izplačevati pavšalnega nadur in da naj upravni odbor zato določi način izplačila, je bilo sklenjeno, da je treba Ignacu Skitku tudi v bodoče za opravljanje šoferske službe ter vzdrževanje gasilskih avtomobilov in motorne brizgalne priznati in izplačati po 22 ur mesečno, ker to delo opravlja izven svojega rednega delovnega časa.

Na predlog priprave dela vzdrževalno energetskih obratov, da naj upravni odbor odredi način plačila nadur delavcem, ki so zaposleni na delovnih mestih s stalno oceno in bodo od 27. do 30. 11. 1965 sodelovali pri remontu v posameznih obratih, je bilo sklenjeno, da jim je sporočiti, da je plačilo nadur tudi za to skupino delavcev urejeno s pravilnikom o delitvi osebni dohodkov, zato se izvršene nadure lahko plačajo samo po odločbah veljavnega pravilnika o delitvi osebni dohodkov.

Predlog vodstev posameznih obratov, katerim delavcem je po določbah čl. 25 pravilnika o delitvi osebni dohodkov priznati 10 % dodatek za nadurno delo, je odstopiti strokovnemu kolegiju, da skupno z vodstvi obratov po enotnih kriterijih izdela predlog, katerim delavcem naj se ta dodatek prizna.

Ostala področja poslovanja

Sprejet je bil operativni plan za november letos po količini 4.990 t, po vrednosti pa 2.230 milijonov din. Upravni odbor je operativni plan v taki višini sprejel, ker imamo novembra samo 23 delovnih dni in na predpostavki, da nas ne bo preveč prizadela redukcija električne energije.

Na vlogo nekaterih delavcev, ki so zaposleni na delovnih mestih, za katera se zahte-

va SS ali izobrazba KV delavca, so pa VK delavci, da bi se jim izdala mesečna vozna karta za prevoz na delo z avtobusom, do katere po določbah pravilnika o delitvi osebni dohodkov ne bi bili več upravičeni, je upravni odbor ob upoštevanju informacij, da bodo s 1. 1. 1966 ukinjeni regresji za mesečne vozne karte na železnici in tako v ceni prevoza med avtobusom in železnico ne bo bistvene razlike, sklenil, da je 70. člen pravilnika o delitvi osebni dohodkov dopolniti še z besedilom, da so do prevoza z avtobusom upravičeni tudi delavci, ki so zaposleni na delovnih mestih, za katera se zahteva SS izobrazba ali stopnja KV delavca, čeprav delajo samo v eni izmenici in nimajo primernih vlakovnih zvez.

Na predlog komisije za racionalizacije, da je zaradi lažjega odločanja o predlogih tehničnih izpopolnitev in iznajdb imenovati strokovne izvedence, je upravni odbor za to področje imenoval:

za topilnico: inž. Milana Doboviška, inž. Jožeta Borštnerja in inž. Vlada Raca;
za livarno: inž. Leopolda Gamsa, inž. Staneta Lenasija in Jožeta Matitza;
za valjarno: inž. Ferda Vizjaka, inž. Jožeta Zunca in Marjana Blažiča;
za kovačnico: inž. Boža Cimermana, Kolomana Vrečiča in Rudolfa Orešnika;
za mehansko obdel.: inž. Ivana Zupana, Jožeta Potočnika, Karla Kralja;
za vzmetarno: Bogomira Volčanška, inž. Ivana Zupana in Karla Fanedla;
za jeklovke: inž. Ivana Zupana, Dušana Stropnika in Franca Rateja;
za termično obdel.: inž. Boža Cimermana, inž. Janka Gnamuša in inž. Franca Černeta;
za vzdrž. obrate in transport: inž. Ferda Medla, inž. Janeza Bratino, Jožeta Doberška in Janeza Gorjanca;
za področje konstr.: inž. Jožeta Geršaka, inž. Ferda Medla in Vinka Čibrona;
za področje energet.: inž. Franja Geča, Smiljana Favaia in Filipa Rožanca;
za področje administr.: Engelberta Gošenčnika, Maksa Petelinška in Iva Kohlenbranda.

Kadrovska vprašanja in štipendiranje

Upravni odbor je odobril, da se seminarja za strokovno vodstvene kadre, ki ga organizira Visoka šola za politične vede v Ljubljani, udeležijo: inž. Leopold Gams, inž. Ivan Zupan, inž. Ferdo Medl in inž. Jože Borštner. Razen pripadajočih dnevnic in potnih stroškov krije železarna tudi stroške seminarja, ki za vse štiri skupaj znašajo 100.000 din. Odobritev pod istimi pogoji velja tudi za ostale strokovne delavce, ki se bodo teh seminarjev v bodoče še udeležili.

Na predlog kadrovskega oddelka, da naj upravni odbor določi, ali naj se našim delavcem, ki že prejemajo dodatek za ločeno življenje, višina dodatka v smislu določil novega pravilnika o delitvi osebni dohodkov poviša, je bilo sklenjeno, da ostane dodatek za ločeno življenje za vse dosedanje uporabnike zaenkrat nespremenjen.

Na obvestilo gimnazije Ravne na Koroškem, da je našemu predstavniku inž. Jožetu Rodiču potekel mandat v svetu njihove šole, je upravni odbor za novega člana sveta gimnazije Ravne na Koroškem za dobo naslednjih dveh let imenoval Adolfa Hanuša.

Ker mora upravni odbor potrditi predlog za zasedbo nekaterih vodstvenih delovnih mest, je na predlog komisije za kadre in izobraževanje odobril, da se na navedena razpisana delovna mesta postavijo:

- na delovno mesto obratovodje mehaniske obdelovalnice Jože Potočnik,
- na delovno mesto službe za študij in analizo dela Janez Znidar,
- na delovno mesto vodje PDJ Jože Matitz,
- na delovno mesto vodje oddelka za novogradnje Franc Gornik,
- na delovno mesto vodje energetskega gospodarstva inž. Janez Bratina.

Na predlog komisije za kadre in štipendiranje, da bi od občinske skupščine prevzeli njihovega štipendista na Visoki industrijski pedagoški šoli na Reki Vinka Trafela, je od občinske skupščine zahtevati zagotovilo, da od naše železarne, če njihovega štipendista prevzamemo, ne bodo zahtevali vrnitev do- slej izplačane štipendije. Če občinska skupščina tako zagotovilo dostavi, se Vinku Trafelu dodeli štipendija za nadaljevanje študija na navedeni šoli.

Na željo naših štipendistov, da naj bi se organiziral sestanek, na katerem bi obravnavali povišanje štipendij v zvezi s povišanjem življenjskih stroškov, se sklone, da se sestanek organizira komisija za kadre in štipendiranje. Na sestanek je razen predstavnikov štipendistov povabili še predstavnike naših samoupravnih organov. Predloge, ki jih bodo izoblikovali na tem sestanku, je nato posredovati v razpravo upravnemu odboru.

Na predlog komisije za kadre in izobraževanje je upravni odbor odobril Jožetu Homanu štipendijo za šolanje na Višji kadrovske šoli v Kranju. Če bodo predavanja v Mariboru, mu železarna razen vpisnine in stroškov šolnine krije tudi dnevne prevozne stroške za čas seminarjev na relaciji Ravne—Maribor in obratno brez povračila dnevnice. Kolikor oddelki ne bo osnovan v Mariboru in bodo predavanja v Kranju, krije železarna razen prispevkov šolnine še stroške prehrane in stanovanja ter potne stroške brez dnevnice.

Ivanu Zerdonerju, ki je vpisan kot izredni slušatelj na Visoki šoli za politične vede v Ljubljani, se za čas izrednega študija nudijo iste ugodnosti, kot jih imajo ostali delavci železarne, ki so vpisani kot izredni slušatelji na ostalih strokovnih, srednjih, višjih in visokih šolah.

Dopolni se sklep, sprejet na seji 18. oktobra 1965, o povišanju štipendij našim štipendistom in se odobri, da se do revalorizacije štipendistom povišajo štipendije v enakem znesku po 4.000 din na mesec. Povišanje štipendij velja od 1. avgusta letos dalje. Do povišanja so upravičeni samo štipendisti, ki so izpolnili pogoje za vpis v naslednji razred ali letnik.

Posredovanje OK Fužinar, da bi se našemu štipendistu in njegovemu aktivnemu članu inž. Antonu Hojniku izplačala zaostala nagrada za opravljene izpite iz III. in IV. letnika, je bilo odklonjeno. Upravni odbor je ponovno odklonilno stališče zavzel iz razloga, ker se napaka, ki je bila storjena v primeru štipendista inž. Avgusta Verčka, ne more ponoviti še pri prizadetem.

Službena potovanja v inozemstvo

Na predlog uprave podjetja je bilo inž. Božu Cimermanu odobreno 12-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo. Ker mora po programu potovanja obiskati tudi tvrdki Komrowski in Schmidt zaradi priprave za sklepanje pogodb o dobavah kovane in valjane robe za december letos in prvo četrtletje naslednjega leta, je bil upravni odbor mne-

nja, da je za izvršitev te naloge potrebno, da razen njega potuje v Zahodno Nemčijo še predstavnik komercialnega sektorja, katerega ime in čas potovanja določi komercialni direktor.

Na predlog vodstva OTKR je bilo vodji kemijskega laboratorija inž. Janezu Permanu odobreno 8-dnevno službeno potovanje v Zahodno Nemčijo. Poleg nalog, navedenih v predlogu, se mora v času bivanja v Zahodni Nemčiji pri ustreznih tvrdkah zanimati tudi za nabavo rezervnih delov in dobavnih rokov za kvantometer. Razen tega je upravni odbor sklenil, da je od vodstva kemijskega laboratorija zahtevati, da sporoči točen datum, kdaj bo kvantometer v naši železarni pričel redno obratovati. Tako odločitev je upravni odbor sprejel na podlagi informacije, da so s kvantometri opremljene tudi železarne v nekaterih drugih državah, vendar so bili ti pri njih usposobljeni za obratovanje v mnogo krajšem roku, kot je to primer pri nas.

Na predlog uprave je bilo odobreno službeno potovanje v inozemstvo, in sicer Alojzu Breznikarju na Poljsko in Branku Spragarju v Romunijo. Potovanje bo v obeh primerih trajalo 7 dni.

Prošnjo inž. Staneta Lenasija, da bi se mu podaljšalo odobreno službeno potovanje na Madžarsko, je upravni odbor odklonil, ker mu je razen časa, določenega po programu tehnične pomoči, bilo dodatno odobreno še službeno potovanje, zato bi odobreno potovanje lahko uredil tako, da bi se pravočasno vrnil v domovino.

Izredno plačani dopusti

Na prošnjo posameznih društev in organizacij je upravni odbor odobril izredno plačane dopuste, in sicer:

— za dne 6. 11. 1965 inž. Miranu Pipanu, inž. Antonu Hojniku, Paši Uzanoviču in inž. Dušanu Arsenoviču;

— Adamu Zihu za čas od 11. do 21. novembra 1965;

— inž. Dušanu Arsenoviču za dne 23. in 24. 11. 1965.

Ostalo

Na obvestilo gospodarske zbornice SRS, da mora naša delovna skupnost izvoliti enega predstavnika v skupščino gospodarske zbornice, je upravni odbor za našega predstavnika v tem organu izvolil direktorja železarne Gregorja Klančnika.

Na predlog vodstev posameznih obratov, da naj se za nekatere delavce odobri priključek telefona v njihova stanovanja, je upravni odbor predlagane priključke na naše telefonsko omrežje odobril pod pogojem, če taka možnost v vseh predlaganih primerih obstaja.

Na predlog GRS je upravni odbor v smislu čl. 25 zakona o knjigovodstvu gospodarskih organizacij v predlaganem sestavu imenoval centralno komisijo za inventuro.

Na predlog godbe ravnstev železarjev, da bi se povišal prispevek za godbo, je upravni odbor odobril, da se s 1. 1. 1966 poviša prispevek od sedanjih 40 na 100 din mesečno na zaposlenega. Zaradi povišane prispevka mora odbor godbe iz tako zbranih sredstev v bodoče sam kriti stroške raznih uslug, plačevanje nadomestila za izgubljene ure godbenikom, ki obiskujejo vaje ali sodelujejo pri nastopih za čas rednega dela, nabavo in popravilo instrumentov, vzdrževanje glasbenega doma kakor tudi prevozne stroške godbenikov ob pogrebi in nastopih.

Glede predloga splošnega sektorja, da naj upravni odbor odloči, ali se lahko izdelki, ki se brez dovoljenja izdelujejo v naši železarni in jih VNS zapleni, prodajajo na javni licitaciji, je bil upravni odbor mnenja, da bi v tem primeru lahko ponovno prišlo do izkoriščanja in preprodaje, zato je predlog zavrnil in odločil, da je treba vse predmete, ki se izdelujejo brez dovoljenja v naših obratih in jih VNS zapleni, pa za železarno niso uporabni, vrniti topilnici v pretopitev.

Upravni odbor je na sejah razpravljal še o ostalih prošnjah, ki so jih naslovili nanj posamezniki za odobritev regresa za uporabo rednega letnega dopusta, za prodajo raznega odpadnega materiala in podobno. V okviru svojih pristojnosti je upravni odbor rešil tudi vse našete prošnje in so bili posamezni prosilci o načinu rešitve pisмено obveščeni.

Opozorilo vsem sodelavcem

Zaradi pogostnih nesporazumov in negodovanja ob prevzemanju osebnih dohodkov opozarja finančna služba podjetja na obstoječe predpise.

1. Na dan izplačila, t. j. 14. ali 15. v mesecu, prejema fizični delavci OD samo na določenih izplačilnih mestih v obratih, umski delavci pa pri blagajni podjetja.

Oddelek za obračun osebnih dohodkov izplačuje ta dan OD samo za delavce, ki so odjavljeni ali so bili na izplačilnih listah obratov pomotoma izpuščeni.

2. Osebnih dohodkov lahko prevzame le vsak delavec osebno. Izplačilni organi izročajo OD brez legitimiranja samo tistim delavcem, ki jih osebno poznajo.

Vsi ostali delavci, ki jih izplačilni organ ne pozna, — to pride v poštev predvsem pri zapoznelih izplačilih — morajo na zahtevo predložiti osebno izkaznico, da se v izplačilni seznam vpiše št. os. izkaznice.

3. V primeru, da za odsotnega delavca prevzema OD drug delavec ali svojec, mora poleg svoje osebne izkaznice predložiti še uradno pooblastilo. Pooblastilo je veljavno, če je potrjeno od pristojnih organov (obč. skupščine). Izjemoma si odsotni delavci lahko pred odsotnostjo priskrbijo pooblastilo na kadrovskem oddelku podjetja. V primeru nenadnega odhoda v bolnišnico velja tudi pooblastilo, ki ga potrdi taka zdravstvena ustanova. Delavec pa lahko tudi zahteva, da se OD nakaže na določen naslov po pošti. Tako zahtevo uveljavi osebno ali pisмено pri glavni blagajni podjetja.

4. Delavci, ki so na dan izplačila na nočni izmeni, lahko OD prevzamejo na glavni blagajni, če predložijo osebno izkaznico. Za obrate, kjer je na nočni izmeni večje število delavcev, se OD izplačuje v obratu. Ti obrati so: topilnica, livarna, valjarna, kovačnica, termična obdelava, mehanski obrati in termični energetski oddelki. OD se jim izplačuje dan po izplačilu od 5. ure dalje.

5. OD morajo biti prevzeti najkasneje v treh dneh od dneva izplačila. Potem se OD odvede na izločen račun pri službi družbenega knjigovodstva. Vsako poznejše izplačilo je možno le z nakazilom po pošti, kar traja dalj časa, stroške poštnine pa nosi vsak sam.

Prosimo vse sodelavce, da upoštevajo navedene predpise, predvsem pa opozarjamo delavce nočnih izmen, ki prevzamejo denar na glavni blagajni, da brez osebne izkaznice ne morejo prejeti osebnega dohodka.

Ernest Klančnik, mehanična — pri merjenju vrtnice ga je brusna plošča oplazila po roki;

Mirko Leskovšek, mehanična — pri padcu si je prerezal dlan desne roke;

Ivan Lorbek, mehanična — pri brušenju razvodnika ROK-9 mu je delček padel v oko;

Mirko Zadravec, mehanična — pri privezovanju odkovka na žerjav mu je veriga stisnila podrebrje.

VABILO ZA DVIG KVALITETE

Uredniški odbor naših glasil je na razširjeni seji, ki so se je udeležili člani kolegija, predstavniki delavskega upravljanja in družbeno političnih organizacij, kritično pregledal delo obeh listov v letošnjem letu in sprejel smernice za leto 1966.

Informativni fužinar kot informator delovne skupnosti in Koroški fužinar kot priznana revija našega koroškega življa dobro opravljata svoje poslanstvo, vendar pa se je treba tudi v prihodnje truditi, da bi s svojo vsebino pritegnila še večji krog bralcev.

To seveda ni odvisno samo od uredniškega odbora. Ugotovljeno je namreč bilo, da vodilni sodelavci premalo sodelujejo in zato večkrat posvečamo preveč prostora obrobni problematiki. Prav tako je še vedno premalo dopisnikov iz obratov, ki bi se v obliki člankov ali vsaj vprašanj in mnenj posluževali obeh naših glasil.

Ze večkrat smo napisali, da je stvar nas vseh, kakšna bo kvaliteta naših glasil, zato še enkrat resno vabimo k sodelovanju.

-ate-

OBISKALI SO BOLNE SODELAVCE

Naše sindikalne podružnice so tudi ob letošnjem dnevu republike obiskale bolne sodelavce in jim izročile enkratno denarno pomoč. Zastopniki mehanične so šli v Topolšico, livarji v Slovenj Gradec, valjarji pa v Črno, medtem ko so tovarišem, ki se zdravijo v drugih bolnicah, poslali pozdrave in darila po pošti. — Vsekakor lepo in humano dejanje.

Nagrobni napis

Tu počiva uradnik Jožef Tinta. Prej je počival za pisalno mizo.

OBRATNE NEZGODE V NOVEMBRU 1965

Pavel Gostenčnik, topilnica — del žindre, ki je visela čez rob posode, ga je udaril po hrbtu in nogi;

Ivan Ivartnik, topilnica — tekoče jeklo mu je brizgnilo za čevlji na levi nogi ter mu jo opeklo;

Franc Kristan, topilnica — pri izbujanju korenike ingota se je zlomilo kladivo; kovinski del mu je priletel v hrbet ter mu poškodoval rebro;

Jože Levar, topilnica — žindra mu je brizgnila za čevlji desne noge in ga opekla;

Franc Pečnik, topilnica — pri brušenju sekača na brusni plošči mu je spodrsnilo in si je poškodoval kazalec desne roke.

Pavel Popič, topilnica — padel je po stopnicah in se udaril na hrbet;

Alojz Korber, čistilnica — pri izbujanju ulitka s kupa je padel ter si ob ostrem robu poškodoval levo roko;

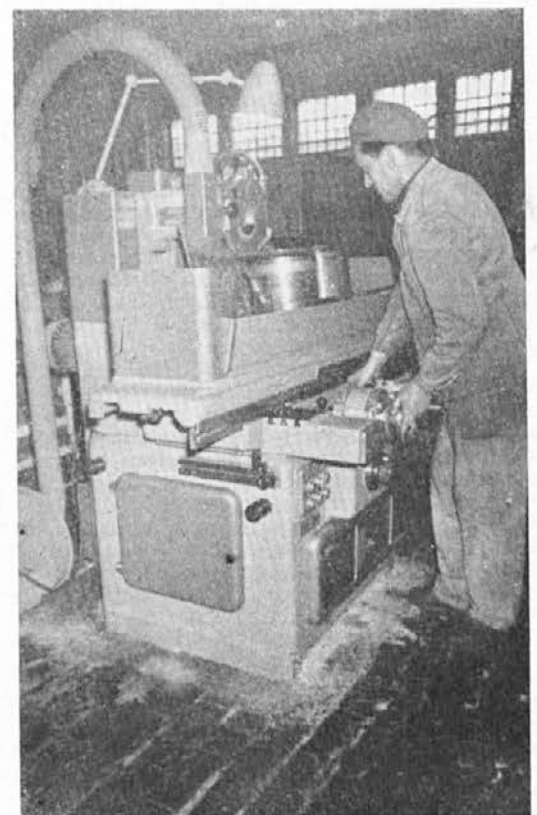
Avugst Kranjc, čistilnica — pri nalaganju ulitkov mu je eden padel na levo nogo ter mu jo poškodoval;

Ivan Petrej, livarna — pri sestavljanju jedra se je to prevrnilo in mu poškodovalo palec na desni nogi;

Franc Jeromel, valjarna — pri dešaržiranju gredice ga je ta stisnila za prstanec desne roke;

Ivan Sekavčnik, valjarna — pri popravljanju odvodke ga je vodilo udarilo po prstih desne roke;

Jože Cesnik II., str. remont — pri izbujanju zagode ga je stisnilo za prst;

Orodni brusilni stroj češke proizvodnje — nova pridobitev oddelka industrijskih nožev

Naši samoupravni akti

Letos je Zvezna skupščina sprejela dva zakonska predpisa, ki vnašata v delovno zakonodajo in poslovanje delovnih organizacij nekatere dopolnitve. To sta temeljni zakon o delovnih razmerjih in temeljni zakon o podjetjih.

Po določilih obeh predpisov bomo morali tudi v železarni izdelati nov pravilnik o delovnih razmerjih in dopolniti statut. Osnutek predloga pravilnika o delovnih razmerjih je bil že izdelan in dostavljen obračunskim enotam v razpravo. Pripravljen pa je že tudi predlog dopolnitev statuta.

Čeprav med člani delovne skupnosti še ni organizirana razprava o obeh predlogih samoupravnih aktov, pa lahko že zasledimo želje, da razpravljamo največ o nadaljnjih vprašanjih, ki niso vedno bistvena, premalo pa o tem, kaj je do sedaj pomanjkljivega na področju naše delovne zakonodaje in samoupravljanja in kako v novih samoupravnih aktih urediti to vprašanje. Prav na nekatera teh vprašanj pa bi v tem prispevku želel opozoriti.

Da ne bo pomote! Pri izdelavi obeh samoupravnih aktov moramo razumljivo upoštevati zakonska predpisa, ki pa, na kar velja opozoriti, dopuščata, da si delovna organizacija posamezna vprašanja uredi popolnoma samostojno v obliki in na način, ki ustreza njenim pogojem in zahtevam. Pri osnutku predloga pravilnika o delovnih razmerjih bi morala razprava odgovoriti predvsem na predvideni način:

- stopanja na delo,
- razpisa delovnih mest,
- razporeditve delavca na delovno mesto in premestitve delavca,
- dolžino in način uporabe letnega dopusta,
- odgovornost delavca delovni skupnosti,
- disciplinsko in materialno odgovornost delavcev,
- disciplinski postopek in izrekanje disciplinskih kazni,
- prenehanje dela delavcu v naši železarni proti njegovi volji ali v primerih samovoljnega prenehanja dela.

Za kaj torej gre? Po naših do sedaj veljavnih internih predpisih imamo komisijo za sprejem in odpust delavcev, ki je organ delavskega sveta podjetja in komisijo za kadre in izobraževanje, ki je organ upravnega odbora, poleg tega pa še komisije za kadre pri delavskih svetih delovnih enot. Praksa kaže, da se delo in pristojnosti teh komisij pogosto križajo, zato bi po pripravljenem predlogu za reševanje nalog s teh področij za naprej imeli samo eno komisijo, za katere ime se — kaže — še nismo uspeli dogovoriti. Sicer pa ni važen naslov, važna je vsebina naloge in pristojnosti komisije. Pri tem pa gre po mojem za drugo vprašanje — ali še nadalje zadržati centralno ali pa »decentralizirati« in prenesti v pristojnost samoupravnih organov delovnih enot. Najbrž bomo morali na to vprašanje odgovoriti ob razpravah, o katerih vprašanjih in zadevah bodo samoupravni organi delovnih enot v bodoče samostojno odločali.

Za disciplinske kazni je v predlogu predvideno, da naj bi jih izrekla disciplinska komisija pri delavskem svetu podjetja, medtem ko bi o izključitvi iz železarne odločal delavski svet podjetja. Tudi v tem primeru zakonodajalec dopušča možnost, da se pravice izključitve prenesejo na zbor obračunske enote. Pri prenehanju dela v naši železarni kaže opozoriti na določbe o samovoljni zapustitvi dela. Sedaj delavca odjavimo, če brez predhodnega opravičila izostane z dela neprekinjeno sedem dni. Po novem predlogu naj bi se ta čas skrajšal na štiri dni. Ne samo to — delavci, ki bodo brez predhodnega opravičila ali odobritve izostali z dela, bodo morali povrniti tudi materialno škodo, ki so jo s tem povzročili železarni. To bo seveda različno, odvisno od tega, na kakšnem delovnem mestu bo zaposlen posamezni delavec, ne more pa biti nižja od njegovega enodnevnega zaslužka.

Na predlog dolžine in način uporabe letnega dopusta je že bilo nekaj pripomb. To je

vprašanje, ki zadeva prav vse zaposlene. Vseh predlogov in želja verjetno ne bo mogoče uzakoniti, da pa bo nekatere treba upoštevati, je pa tudi res.

Z razpravo o predlogu pravilnika o delovnih razmerjih bomo v železarni morali pričeti obravnavati tudi predlog dopolnitev statuta. Statut smo v železarni sprejeli aprila lani. Dosedanja praksa in uporaba pa kaže, da so nekatera njegova določila pomanjkljiva. Pa tudi temeljni zakon o podjetjih nalaga delovnim organizacijam, da morajo svoje poslovanje in organizacijo prilagoditi določbam tega zakona, kar pomeni, da moramo dopolniti statut.

S statutom delovna organizacija določa notranjo organizacijo, organe upravljanja podjetja, njihovo sestavo, pravice in dolžnosti, odgovornost in njihova medsebojna razmerja, delitev dohodka podjetja in osebnega dohodka, sklade podjetja in način uporabe njihovih sredstev, temeljne določbe o delovnih razmerjih, postopek za sprejemanje in sprejem statuta in drugih splošnih aktov, pogoje za imenovanje direktorja, temeljne določbe o poslovnih tajnostih, nadzorne in strokovne organe, njihovo sestavo in izvolitev ter delovno področje, če se bomo za te odločili, vprašanja, o katerih odloča delovna skupnost z referendumom in način referenduma, vprašanja, o katerih se mora, preden se predložijo v odločitev organom upravljanja, izjasniti delovna skupnost, vprašanja, o katerih razpravljajo zbori delovnih ljudi ter način sklicevanja in delo teh zborov. Nekatera od naštetih vprašanj morajo biti urejena v statutu, za druga pa je določeno, da jih lahko delavski svet odredi tudi z ostalimi splošnimi akti.

Zato se bomo morali ob izdelavi dopolnitev statuta najprej odločiti, katera vprašanja bomo dokončno uredili v statutu in katera z ostalimi samoupravnimi akti, in končno se bo treba odločiti, katere samoupravne organe in na katerih nivojih bomo imeli v železarni ter njihove pravice, pristojnosti in dolžnosti.

Na sestanku s predsedniki delavskih svetov delovnih enot in predsedniki svetov obračunskih enot je bilo ugotovljeno, da bodo na tem področju potrebne nekatere dopolnitve. Razmejitve pravic in dolžnosti med temi organi sedaj niso točneje določene, zato se razprave o teh vprašanjih na različnih nivojih ponavljajo, kar samo podaljšuje postopek za končno rešitev.

To so samo nekatera od vprašanj, na katera bi želel ob razpravah posebno opozoriti. Seveda pa bomo morali ob tem najprej ugotoviti, kaj je do sedaj pomanjkljivega na tem področju in kakšne naj bi bile organizacijske oblike in pristojnosti naših samoupravnih organov, da bi njihovo delo bilo še bolj uspešno.

—et

Skok v zimski bazen

Nekoč so jezera samevala med lesovi, potoki so gnali kolesa mlinov in kovačij. Ljudje so se umivali v škafih in koritih za nedel in potrebo.

Le kakšega fanta je premagal vroč dan, da se je potopil v reko. In zalo dekle si je poiskalo skrit tolmun, da bi občutilo slast vode na svoji koži in se ogledalo v zrcalni gladini.

Stari ljudje so se vode bali.

Okrog vod so se pletle storije. O povodnem možu pod Votlo pečjo in tistem, ki je jezero v Smohorici zvozil na Pohorje. Pa o vodnih deklicah, rusalkah. Povodni mož snubi dekleta, jih vabi v svoj podvodni grad, jih vlačijo na dno. Rusalka pa v mesečnih nočeh vstaja iz jezer in tolmunov, s prelepimi telesi norijo fante, da jih ob jutrih utopljen najdejo ob bregu.

V starih časih so ljudje živeli v plemenih in imeli svoja plemenska božanstva. Tem božanstvom so tudi ljudi žrtvovali. Device so v

svete izvire metali. Morda so tudi taka ugrabljanja v živih storijah spomini na človekove žrtve plemenskem vodnemu božanstvu? Pri spodobu odkupovanja in očiščevanja?

Marsikdaj pa so bržda le pesniška razlaga za nekatero čudno smrt. Ko je dekle zgrabilo vrtnice, so rekli, da je bil povodni mož, ko je fantu omotalo ude vodno rastlinje, pa so rekli, da je bila rusalka.

Voda je prala prah s kože, a tudi krivdo. Tako so židje poznali očiščevanje z vodo. Krst v reki Jordan, znan iz Biblije, so kristjani v kasnejših stoletjih spremenili v polivanje krščencev glave. Muslimani se pred molitvami obredno umivajo. Stari Rimljani so greh prali s škropljenjem vode.

Tako so se mešali obredni pomeni umivanja in kopanja s potrebo po telesni čistosti ter poživljajočem ugodju.

Plemeniti Rimljani so že pred dva tisoč leti poznali najbolj prefinjene kopališke radosti. Karakalovih term menda še danes ni prekosilo kako kopališče. Poleg slačilnic so imeli bazene za hladno, toplo in vročo kopel, prostore za masažo, gimnastiko, čenčanje, politiziranje ali vzvišeno govornišvo. Arabci so na svojem bojnem pohodu zanesli kljubvita »mavrska« kopališča do Španije. In kljub grmenju svetega Hieronima, ki je dovolil kopanje le dojenčkom, se je srednji vek veselil v »badeštubah«, moški in ženske vkup, ne da bi že kar morali misliti na greh. Govavost in sifilis sta temu veselju storila kraj. Na dvoru »sončnega kralja« Ludvika XIV. so se menda le še mazilili in pudrali, smrdu pa niti najmočnejša dišava ni prekrila.

Zgodovina sodobnega kopanja na prostem je zgodovina novih svetovnih nazorov in sramežljivosti. Konec prejšnjega stoletja je kopalno strežnik zapeljal v kabini na kolesih v vodo, kjer je lahko v sramežljivem zatišju, oblečena od vratu do gležnjev čofotala, ne da bi pomolila nos iz kabine.

Naši predniki take aristokratske zgodovine kopanja niso doživeli. Zaradi poživljajočega ugodja so se jeli kopati znatno kasneje, najbolj šele takrat, ko so prvi navdušenci pričeli graditi po naši dolini prve kopalne bazene.

Naši predniki niso vedeli, da je življenje prišlo iz vode. Da je pradedni prednik prilezel iz pradednega morja ter se prilagodil tako, da je lahko lezel po suhem in namesto s škrgami dihal zrak s pljuči. Ostalo pa je daleč v podzavesti nekaj domotožja za pradedovino.

Zdaj smo na suhem. Nekaj starodavnega domotožja je v nas in nekaj mitičnega strahu.

Toda ob jezerih so gozdovi hotelov, nekdanj samotna morsk obrežja pokrivajo rumene platene strehe, namesto v tolmunu se kopamo v kloriranem bazenu. Dekleta pa se obcudujejo v ogledalu za spuščeni roletami... Voda je rekreacija.

Da bi bil zdrav duh v zdravem telesu, smo prepričano rekli na Ravnah. Ob spomenikih duhovne kulture: gimnaziji, študijski knjižnici in muzeju so zrasli spomeniki telesne kulture: telovadnice, zimski bazen, stadion in smučarska vlečnica. Da bi enovito kultivirali duha in telo, je bil namen in pomen.

Na Ravnah je zima šest mesecev na leto, kopalne sezone pa niti za šolske počitnice. Iz tega spoznanja se je utrla misel, da bi toplo odpadno vodo iz železarne raje vodili v zimski bazen kot v rečno strugo.

Nastal je bazen, najlepši v deželi, tak, da ga radi pokažemo. Mladina ga ne kaže, mladina plava.

Tudi jaz sem plaval, dokler nisem naročil naši higienski službi, da vodo pošlje na kemično in bakteriološko preiskavo v Maribor. Odtlej se je izvodov nabral lep kup.

23. oktobra letos. Vodni vzorec iz vodovoda Železarne Ravne je bakteriološko neprimeren in ne ustreza higienskim predpisom pravilnika, ker vsebuje 88 koliformnih in 131 vseh klic v litru vode. Ta voda se ne sme uporabljati za vodo v kopališčih. Vodni vzorec iz zimskega kopališča vsebuje isto število koliformnih klic, a nekoliko manj vseh klic.

22. oktobra letos. Vodni vzorec iz bazena zimskega kopališča je kemično sumljiv zaradi prisotnosti manjših količin dušičnih snovi. Iz vsebnosti 0,32 mg/l dušika v obliki al-

(Nadaljevanje na 15. strani)

INDUSTRIJSKO OBLIKOVANJE

Direktor Klančnik se je med 26. in 29. oktobrom udeležil kongresa, ki ga bo odslej vsako leto prirejala Zahodnoevropska skupnost za premog in jeklo. Sledeče zanimivosti povzemamo iz njegovega potnega poročila.

Jeklarski kongres, organiziran od visoke oblasti za premog in jeklo, je največja tovrstna manifestacija. Evropska skupnost za premog in jeklo združuje največje proizvajalce jekla zahodnega dela Evrope: Anglijo, Francijo, Zah. Nemčijo, Italijo in Benelux. Po zaključku druge svetovne vojne je črna metalurgija s svojim privilegiranim položajem zavzela tak obseg, da je izkoriščanje zgrajenih zmogljivosti postalo problematično. Preko 10 milij. t za več kot 1,2 milijardi dolarjev vrednosti izvažata ta skupnost valjarskih izdelkov na druga tržišča, pa vendar je 1964. leta ostal še znaten del neizkoriščenih kapacitet. Za več kot 70 milij. ton letne proizvodnje jekla je še na zahodu neizkoriščenih zmogljivosti. Nadprodukcija je torej pojav, ki visoko oblast zahodne jeklarske skupnosti sili k iskanju novih poti uporabnosti in industrijskega oblikovanja jekla.

Ze lansko leto so se v Luksemburgu, v tej industrijski kneževini, ki ni slučajno že 13 let sedež Evropske jeklarske skupnosti, temveč zaradi dejstva, ker na proizvodnji jekla sloni vsa dežela, zbrali strokovnjaki in gospodarstveniki iz vseh krajev sveta, da bi na temo »Napredek jekla v gradbeništvu« obravnavali povečevanje vloge črne metalurgije na tem področju.

Drugič se je letos, in tokrat iz več kot 40 držav, zbralo v Luksemburgu blizu 1200 zastopnikov podjetij, proizvajalcev, potrošnikov, znanstvenikov in strokovnjakov, inženirjev in arhitektov, da bi na iniciativo in organizacijo visoke oblasti jeklarske skupnosti na kongresu izoblikovali razumevanje za pristop k sodelovanju pri industrijski obdelavi in oblikovanju jekla.

Brez dvoma je Evropska skupnost za premog in jeklo najmočnejša organizacija, predstavlja silo industrijskega potenciala in daje smer in ton gospodarskemu razvoju. Ni slučajno, da se prav ta organizacija zaveda, da je v konkurenčni borbi z višje razviti industrijskimi zmogljivostmi ZDA in vzhodnega bloka visoka produktivnost edina rešitev. Ni druge poti na področju uporabnosti jekla kot sodelovanje proizvajalca in potrošnika in ne nazadnje specializiranega industrijskega oblikovalca. Na skupnem kongresu so se zato letos profesorji, arhitekti in inženirji pogovarjali o temi »Napredek pri obdelavi in oblikovanju jekla«.

Kongres ni pokazal svoje moči samo po visoki internacionalni udeležbi, temveč je panogi bil izkazan ugled s počastitvijo najvišjih predstavnikov javnega življenja od visokega knežjega para do predsednika evropskega parlamenta in vrste ministrov.

Tema kongresa torej ni zajela tehnologije proizvodnje, temveč vlogo jekla kot materiala pri industrijski proizvodnji človeških dobrin, proizvodnih naprav, gradbenih objektov in artiklov široke potrošnje.

Ze v svojih uvodnih govorih, ki sta jih imela predsednik Evropske skupnosti za premog in jeklo g. Dino DEL BO in delovni predsednik letošnjega kongresa g. Franz Etzel, je bila opisana vodilna vloga črne metalurgije pri industrijskem in splošnem gospodarskem razvoju ter podana smer dela, predvidena za letošnji kongres. Visoka oblast je s svojim aparatom izvršila široko predpravo za organizacijo kongresa, oskrbela strokovne sodelavce, v štirih jezikih razmnožila vse referate in koreferate ter izvršila tudi vse druge predpriprave za uspešen potek kongresa.

Delo se je v kongresu razdelilo na štiri grupe oziroma področja. Prva grupa je obdelovala področje industrijskega oblikovanja jekla, druga področje korozije in drugih škodljivih vplivov na jeklo, tretja hladno obdelavo jekla in četrta uporabnost jekla v tropskih področjih in deželah razvoja.

Na kongresu sem bil na podlagi prijave vključen v prvo grupo.

Predavatelji iz raznih držav Evrope in Amerike, pri tem so glavno besedo imeli arhitekti, so prikazali vse večjo vlogo industrijskih oblikovalcev tako na področju giantskih stavbnih objektov kot na področju najfinjših aparatov in izdelkov vsakdanje uporabe. S predavanji in skioptičnimi slikami je bilo prikazano znanstveno delo pri izdelavi načrtov jeklenih mostov, visokih stavb, šol, enodružinskih stanovanjskih hiš, jeklenega pohištva, jedilnega pribora, industrijskih strojev in naprav, električnih motorjev in vse do najelegantnejših športnih avtomobilov. Dolga, zahtevna, pa tudi draga je pot od prvih zasnov do lesenega, plastičnega in končno pločevinastega modela avtomobilske karoserije. Prikazana je bila tudi pot do končne osvojitve modela jeklenega stola. Iz vseh primerov pa je postalo popolnoma jasno, da brez modernega, skrbno strokovno obdelanega industrijskega oblikovanja ni možno več računati na široki razmah prodaje in uporabe posameznih izdelkov, zato ni slučajno, da se v vseh zahodnoevropskih državah za vsa področja industrijske proizvodnje pojavljajo specializirane organizacije, ki oblikujejo industrijske izdelke.

Na predavanjih so bili pokazani veliki uspehi proizvodnih podjetij, kjer je razvit čut za eleganco oblikovanja izdelkov. Predavatelji so dokazali znaten prihranek novo oblikovanega ohišja črpalke in motorjev, karoserij avtomobilov, prometnih sredstev itd. Kakor pa je za izpopolnjevanje tehnološkega postopka potrebno vlagati znatna sredstva, je tudi pri izpopolnjevanju oblike izdelka treba vlagati dosti truda in finančnih sredstev. To pa se seveda z uspešnim plasmajem tudi povrne. Pogoj pri vsem tem pa je seveda velika serijska proizvodnja. Ni zato slučajna zavest gospodarstvenikov zahodnoevropskih držav, da je le v skupni povezavi možno na najvišjem nivoju razvijati tudi dejavnost industrijskega oblikovanja, da bi se ob tem ne zmanjšala, temveč celo jačala konkurenčnost z gospodarsko razvitimi ZDA.

Vsi specializirani industrijski oblikovalci so s svojimi predavanji potrdili, da so prednosti jekla tako izdatne, da je tudi v bodoče računati na glavni delež tega materiala pri razvoju gospodarstva in družbene ravni. Prišle pa so do izraza tudi slabosti, ki zavirajo še hitrejši prodor te kovine pri gradnji strojev in naprav, stavb in izdelkov široke potrošnje. Glavna prednost je v lahkem oblikovanju, v nizki ceni, slabosti pa so v koroziji, nizki odpornosti proti vročini, kislinam in drugim škodljivim tekočinam in plinom. Apel visoke oblasti v iskanju sredstev, ki bodo izločila naštetе slabosti, so zato izrekli industrijski oblikovalci. Ze na tem kongresu so bili prikazani znatni napredki pri zaščiti jekla pred korozijo, bodo pa potrebna nova prizadevanja, ki bodo omogočila nadaljnji razmah jeklarske industrije.

Zadnji dan kongresa so predsedniki posameznih grup podali kratak izvleček dela s svojega področja, na koncu pa so predstavnikom visoke oblasti bile podane sugestije za sodelovanje proizvajalcev jekla z industrijskimi oblikovalci. Poleg srca in moči je izdelku treba dati tudi dušo. To naj bi bila naloga oblikovalca jekla, pa najsi bo takrat, ko premosti široke doline, zgradi jeklene nebotičnike, morske plovne objekte, letala, vzpenjače, pohištvo ali takrat, ko s tem materialom prikazuje samostojno umetniško ustvarjalnost. Moderno izoblikovana skulptura iz jekla razvija čut tudi do industrijskega oblikovanja, zato prodor jekla kot snovi umetniške ustvarjalnosti pomeni razvijanje čuta za dajanje duha industrijskim izdelkom.

Statična popolnost in dovršena oblikovnost sta en sam, na dva načina izražen pojem, sta dve strani iste vrednote. Statična dovršenost pomeni eleganco in obenem uskladičev z najbolj dovršenimi naravnimi oblikami. Ni težko konstruirati statično varen stol, most ali stol, če se pri tem uporabi dvakrat preveč materiala. Industrijsko oblikovanje zato ne pomeni samo iskanje lepih, za kupca privlačnih oblik, temveč znatno več, pomeni iskanje snovi in oblike, ki ob

najracionalnejši potrošnji materiala dosežeta predvideno svojstvo izdelka. Le tako široko pojmovanje industrijskega oblikovanja nam odkriva socialna svojstva in ogromen pomen tega gibanja za naraščajoče človeštvo.

Svet bo v sledečih desetletjih obsegal več kot dve milijardi ne zadosti preskrbljenih ljudi, število pa bo še dalje naraščalo. Vsem tem bo treba oskrbeti osnovne pogoje življenja. Industrijsko oblikovanje (saj ne rešuje samo okusa potrošnika od danes, temveč mora z znanstvenim programskim delom reševati predvsem svet od jutri) je gibanje, ki naj bi odstranjevalo pomanjkanje in bedo.

Ze spoznavajo voditelji, predvsem pa ekonomisti kapitalistične družbene ureditve, da ni brez osnove opozorilo resnih socialističnih gospodarstvenikov, koliko časa bo industrializirani svet brez plana in uskladičev proizvodnje in potrošnje lahko še plaval v protitoku, ne da bi vedel, kje je obrežje, ki ga hoče doseči. Zato posegajo po industrijskem oblikovanju. Industrijsko oblikovanje v najširšem smislu naj bi s svojo racionalnostjo, združeno z estetiko, pripomoglo k pridobivanju tolikšne in take proizvodnje, kot jo na rastoče človeštvo potrebovalo. Oblikovalci ne smejo zato biti za konjunkturo le potrebno zlo predelovalne industrije, temveč kompleksna dolžnost vseh vej industrijske dejavnosti. V industrijskem oblikovanju je torej element socialne odgovornosti, ki se ji tudi zapad zaradi obstoja socialističnih dežel ne more upirati, zato v tem gibanju zaznava lastno bodočnost in bodočnost človeštva.

Pri nas se čut za industrijsko oblikovanje še prebuja. Z njim se ubadajo le tiste redke delovne organizacije, ki z zastarelimi oblikami nimajo več možnosti za prodajo svojih izdelkov. Torej le redka proizvodna podjetja končnih izdelkov so tista, ki jih je trg prisilil, da iščejo nove, dovršene oblike svojih proizvodov, še zelo daleč pa smo od tega, da bi v industrijskem oblikovanju opazili prav v našem sistemu vsebovane prvine, težnje po skupnosti lepote in gospodarnosti, gibanje, vredno pozornosti vse družbe.

Kratkovidni smo proizvajalci jekla in drugih snovi, če mislimo, da je industrijsko oblikovanje le dolžnost obdelovalcev našega materiala. Industrijsko oblikovanje je prav tako potreba rudarstva, metalurgije kot gradbeništvu in industrije investicijskih sredstev ter dobrin široke potrošnje. Kot nam ne sme biti vseeno, če se Šipkov, Vazič skriva v jeklu, dokler z letalsko nesrečo ni dosegel svojega cilja, nam ne sme biti vseeno, kako so estetsko in statično oblikovani izdelki iz naših jekel. V končnem izdelku, ki naj bi bil lep in poceni, je naš ugled, z njim se predstavljamo odjemalcu, zato je konjunktura odvisna od oblike in svojstva izdelanega predmeta v uporabi, tudi naša konjunktura in končno tudi konjunktura rudarja — premoga, nafte ali rude.

Vzajemnost vseh industrijskih panog ob sodelovanju specializiranih oblikovalcev je torej rešitev pravega industrijskega oblikovanja in s tem prosperitete ter razvoja gospodarstva in življenjske ravni.

Marsikdo bo rekel: prvo s sistematskimi, matematično dognanimi raziskavami odkrivajmo zakonitosti tehnološkega postopka, ki bo zagotovil stalnost predpisanih lastnosti naših jekel. To je gotovo naša osnovna naloga, ne bomo pa smeli pokazati hrbita tudi tistim, ki v našem jeklu hočejo združiti koristnost in lepoto.

Lepa beseda, lepa proza ali poezija, lepa slika, lepa plastika, lepa narava, lepota ubranosti naravnih lepote in človeške ustvarjalnosti, skratka, vse, kar je lepega, nas privlači, bogati naš um in neguje čustva. To poslanstvo, združeno v ceneno proizvodnjo, zasleduje pojem industrijskega oblikovanja, zato mora tudi naša delovna skupnost imeti posluš zanj.

Direktor Gregor Klančnik

Med šefi

»Jaz sem tako zaposlen, da sem si dal postaviti telefon celo k postelji!«

»Jaz sem še bolj: kadar spim, leži poleg mene daktilografka!«

Vloga kadrov v izumiteljski dejavnosti

Tehnični dosežki, izumi, izboljšave in odkritja so danes viri tehničnega napredka v podjetju in v družbi. Ti dosežki se morajo uporabiti kot ročne spretnosti, organizacijske sposobnosti ali kakršnekoli druge kvalitete človekove dejavnosti. Žal je včasih slabo to, da prepozno spoznamo in realiziramo nove elemente, nove iznajdbe, da bi spremenili tisto, kar kliče po drugačnem, izboljšanjem načinu dela.

Danes je splošno znano, da učinkovitost nekega podjetja raste in je odvisna od **hitrosti**, s katero se nova odkritja ali znanstvena dognanja prenašajo v proizvodnjo ter se tu uporabljajo. Analize so pokazale, da investicije v raziskovanja in razvoj prispevajo svoj delež k novemu znanju, in če to znanje uporabimo v tehnologiji, povečujemo produktivnost. Redkokateri izmed mnogih faktorjev, ki vplivajo na uspešno gospodarsko rast, je tako pomemben, kot sta to **raziskovanje in razvoj** na vseh področjih gospodarskega udejstvovanja. Tako imamo ta dva faktorja povsem upravičeno za neposredni vir produktivnosti dela. Ta vir je še toliko bolj pomemben, ker ni nikdar konec novih odkritij in izumov in komaj smo vpeljali eno izboljšavo, se nam že ponuja druga.

V sodobno organizirani proizvodnji imamo posebne laboratorije in službe, ki se izključno ukvarjajo z izumiteljsko dejavnostjo in izkoriščanjem njenih izsledkov. Takoj pa je treba povedati, da niso samo tisti zmožni novih izumov in tehničnih izboljšav, ki delajo v razvojnem ali raziskovalnem oddelku, ampak da je izumitelj ali predlagatelj izboljšav lahko vsak delavec, ki dela na katerem koli delovnem mestu v podjetju. Predlagatelj smo torej lahko vsi, seveda pa obstajajo za to določeni pogoji in sposobnosti. Na splošno se smatra, da raste število predlogov za tehnične izboljšave ali izume s stopnjo splošne in strokovne izobrazbe. Veliko pa je tudi primerov, ko ljudje z relativno nizko izobrazbo predlagajo odlične zamisli.

Za tistega, o katerem lahko govorimo, da je izumitelj ali racionalizator, je karakteristično, da mora imeti vsaj troje kvalitete, in sicer: sposobnost umskega ustvarjanja, določeno stopnjo znanja o problematiki in interes za to vrsto dejavnosti. Kolikor ima kdo večje znanje, mu je prav gotovo dana možnost, da prej pride do zamisli ali pa jo lažje formulira. Razlikujemo razne vrste izumiteljev in racionalizatorjev: od tipičnih analizatorjev in natančno razmišljajočih posameznikov do kombinatorjev in ljudi, ki hitro najdejo rešitve za dane probleme. Teh ljudi ne zmanjka in jih imamo dovolj. Vprašanje pa je, kako organizirati dejavnost izumiteljev in kako predloge v praksi uporabiti.

Da je v naših podjetjih tako malo čutiti izumiteljsko dejavnost, je brez dvoma vzrok tudi v stališču našega vodilnega kadra. Kakšno je to stališče, je videti iz naslednjih primerov, ki so tipični za marsikakšno naše podjetje. Če delavec v proizvodnji predlaga izboljšavo, navadno tisti, katerih naloga je organizacija proizvodnje in s tem vnašanje tehničnih izboljšav, ne upoštevajo ali pa menijo, da je to naloga samo nekaterih v podjetju. Zanimivo je mnenje delavcev v nekaterih podjetjih. Na vprašanje, zakaj delavci ne dajejo predlogov za izboljšave, je neki delavec dejal: »Kadarkoli je kdo dal kak predlog, mu je mojster odvrnil: to ni tvoje delo, skrbi za to, kar imaš na delovnem mestu.«

Spet drugi je menil: »Nič več ne bom dal predlogov, ker si jih enostavno prilašča tisti, ki jih je od mene dobil.« In še tretji primer, ki se tiče odnosa med profesionalnimi raziskovalci in tehnologi-operativci: »Vse, kar dobimo iz raziskovalnega oddelka, je neuporabno za proizvodnjo,« vneta zatrjujejo v tehnološkem oddelku. Verjetno je več resnice na neosnovani rivaliteti ali pa na pomanjkljivem poznavanju enega ali drugega dela.

V podjetjih, kjer delavci dajejo take odgovore, ne vlada pravo vzdušje za izumiteljska dela, kader pa, ki organizira in vodi proizvodnjo, ne izvršuje uspešno svojih nalog. Večkrat je temu vzrok tudi pasivnost in

brezbrižnost odgovornih kadrov, ki ne cenijo dovolj izumiteljske dejavnosti niti ne zbirajo predlogov in jih ne skušajo uveljavljati v praksi. Najboljša nagrada za tistega, ki daje predloge, je, če vidi, da se njegove zamisli upoštevajo in realizirajo v praksi. Velikokrat niti ne pričakuje takojšnjega finančnega povračila, čeprav mu le-to pripada po vsej pravici.

Naša podjetja se razvijajo, postajajo večja, število delovnih mest raste in s tem tudi število delovnih nalog. Naloge so deljene, velikokrat niti ne vidimo kraja in začetka tehnološkega in delovnega procesa. Če želimo, da bodo iznajdbe in tehnične izboljšave postale stalen proces dela in ne le stvar naključja, je treba organizirano zbirati prijave in predloge in jih tudi primerno nagradjevati.

Zagotoviti bo treba tudi, da bodo zamisli našle mesto v praksi, to je v proizvodnji. Izboljšave bi morale biti kontinuiran proces, preiti bi morale v miselnost in vsakdanje delovne navade po eni strani neposrednih proizvajalcev, po drugi strani pa organizatorjev proizvodnje in vodilnega kadra. O tej temi je zanimiva ugotovitev Aleksandra Heroma (Why Men Work, Stanford 1948).

V poglavju o metodah, ki stimulirajo mišljenje, pravi: »Najuspešnejši sistem predlaganja v ameriški industriji nima nikakih pravil, nobenega imena, nobene organizacije. To so delovni odnosi, pri katerih govorijo delavci svojim neposrednim šefom dan za dnem, mesec za mesecem o idejah, kako bi se delo opravljalo lažje, varneje, boljše in ceneje. To je odnos, pri katerem šefi radi poslušajo, svetujejo, razširjajo in uporabljajo ideje ter puste, da se izve, da je ideja prišla od Jožeta, ali Janeza...«

Iz vsega tega izhaja, da je vloga kadrov glede izumiteljske dejavnosti precejšnja, če že ne odločilnega pomena. Kadri dajejo predloge, razmišljajo o izumih, sodelujejo v raziskovanju in izboljševanju ali pa mogoče tega ne opravljajo. Ne opravljajo tega, ker morda niso dovolj poučeni, ker ne vedo, čemu služi izboljšava. Ali pa sama izumiteljska dejavnost ni primerno organizirana.

Zato bi bilo potrebno, da imajo kadri naslednje vrednosti in kvalitete:

— solidno izobrazbeno osnovo iz ustreznih strokovnih in družbenih predmetov,

— visoko strokovno usposobljenost in po možnosti specializacijo na določenem področju dela,

— obvladanje osnovne metodike raziskovalnega dela, analiz in diagramov ter postopka reševanja problemov,

— zmožnost teamskega dela in pripravljenost posredovati znanje in ideje sodelavcem,

— marljivost in vztrajnost ter težnje k postavljenemu cilju, to je tehničnemu napredku.

Izumi in tehnične izboljšave nastajajo le s pomočjo kadrov, zato so potrebne raziskave in izobraževanje, če želimo, da naj razum vlada nad stroji v smeri čedalje večjega napredka. (S posvetovanja o problemih izumiteljstva in tehničnih izboljšav, Ljubljana 1965.)

Janez Znidar

ROTACIJA IN REELEKCIJA

V zadnjem času pogosto slišimo besedi »rotacija« in »reelekcija«. Ker bo zadnja tudi v naši železarni kmalu postala aktualna, je prav, da razčistimo njun pojem.

Rotacija je obvezna menjava kadrov na voljenih funkcijah, ki je bila sprejeta v naš politični program in uzakonjena z ustavo. Rotacija je obvezna tudi pri volitvah članov za organe upravljanja v podjetjih.

Reelekcija pa je obveznost, da se v določenih rokih vodilna delovna mesta ponovno razpišejo, vendar se more delavec, ki je njegovo dotedanje delovno mesto razpisano, zanj ponovno prijaviti. Pristojni organi delovne skupnosti morejo dotedanjega vodilnega delavca ponovno imenovati na razpisano delovno mesto, če izpolnjuje pogoje razpisa oziroma če ni boljših ponudb.

To je sicer neobvezna zamenjava vodilnega kadra, vendar omogoča selekcijo kadrov na odgovornih delovnih mestih.

Ob koncu šolskega leta

Hčerka (očetu profesorju, ko je pozno zvečer prišla domov): »Joj očka, videla sem satelit.«

Oče: »Lepo, kadar spet pride, mu reci, da mora popraviti red iz matematike!«

Izdelki nove valjarne

Foto: R. Gradišnik

Tudi mehanična potrebuje nove stroje

Razgovor z Jožetom Potočnikom, obratovodjem mehanske obdelovalnice

Znano je da mehanska obdelovalnica dela s starimi in iztrošenimi stroji. Kako to vpliva na delo, izvrševanje proizvodnih načrtov in kako je z zamenjavo starih strojev?

Vprašanje strojnega parka si v problematiki mehanske obdelovalnice res zasluži prvo mesto. Večina strojev je starih in s tem seveda tudi zastarelih. Tako stanje ima vrsto posledic, med katerimi je najbolj pereče vzdrževanje in doseganje zadostne produktivnosti.

Po pregledu strojev, ki smo ga pred kratkim izvršili z vzdrževalci, je nad 60 strojev potrebnih takojšnjega generalnega remonta. To delo pa bi strojni remont tudi pri povečanih kapacitetah lahko izvršil le v nekaj letih. Zato je možna rešitev, poleg povečanja kapacitet vzdrževalcev (pri tem ni le vprašanje ključavničarjev, temveč tudi kapacitet strojne obdelave, konstruktorskega kadra, termične obdelave in drugega), v zamenjavi starih strojev z novimi — modernjšimi. Za prihodnje leto planiramo nadomestitev 15 strojev, 25 strojev bi po dani obljubi generalno popravil strojni remont, 5 stružnic bi dali v popravilo proizvajalcu, t. j. Prvomajski, generalne remonte nad 20 strojev pa bomo prisiljeni odložiti na leto 1967. Zavedamo se, da bo nabava strojev v tem času težavna, smatram pa, da bo vodstvo podjetja moralo uvideti, da se nezadržno približuje čas, ko se od mehanske obdelovalnice ne bo moglo le zahtevati, temveč ji bo treba tudi dati. Pri tem imam v mislih prioriteto ostalih obratov pri izgradnji in razširitvi železarne. Ne morem se vtikati v odločitve vodstva podjetja, po katerih se npr. gradi že tretja topilnica, za razvoj in razširitev mehanske obdelovalnice, v kateri ima danes kruh nad 600 naših ljudi, in ki daje tretjino realizacije podjetja, pa se imamo zahvaliti v glavnem le podjetnosti vodje sklopa, ki mu je to uspelo s skromnimi sredstvi, ki so bila v vseh teh letih razvoja za naš kolektiv pičlo odmerjena. Naš strojni park je tako nastajal z obnavljanjem strojev iz reparacij, z nabavo iz skladišč stare opreme in od podjetij, ki so odstopala stroje, ker si z njimi niso znala ali hotela pomagati. Tako imamo npr. v lahki strugarni 14 stružnic, pri tem pa 11 različnih firm. Kakšne posledice ima to pri vzdrževanju, usposabljanju kadra in produktivnosti, je razumljivo. Podobno stanje je v vseh oddelkih. Pri takih pogojih ne bomo mogli držati koraka z razvojem mehanske predelave niti v jugoslovanskem, še manj pa v širšem merilu. Naš SOS za poživitev strojnega parka z novimi stroji in za izboljšanje vzdrževanja je torej upravičen, in upam, da ne bo brez odziva.

Kaj se je v mehanski obdelovalnici že naredilo v zvezi z akcijskim programom naše železarne?

Cilj vseh nalog sprejetega akcijskega programa je povečanje produktivnosti ob znižanju proizvodnih stroškov, ker je to poleg političnih in ostalih razmer, na katere nimamo toliko direktnih vplivov, pogoj za vključitev na mednarodno tržišče. Večjih uspehov še seveda ne moremo zahtevati, ker jih lahko da le boljše delo. Nekaj takih dolgoročnejših nalog je vsekakor omenjena usposobitev strojnega parka, izboljšanje celotne organizacije proizvodnje, povečanje serij pri rezilnem in pnevmatskem orodju, uveljavitev proizvodnega programa v individualni proizvodnji in prehod na finalno obdelavo, izboljšava kvalifikacijskega sestava kadra v proizvodnji in pripravi dela in s tem kvalitete izdelkov ter tehnologije, modernizacija obdelovalnih sredstev ipd.

Seveda pa smo se nekaterih nalog akcijskega programa lahko takoj lotili. Razumljivo, da rezultati niso taki, kot jih pričakujemo. Za povečanje produktivnosti je naš kolektiv pri skrajšanju proizvodnih časov že skoraj dosegel zadanih 10 %. Seveda gre to predvsem na račun zmanjšanja dodatnih časov in izboljšave tehnologije z obstoječimi proizvodnimi sredstvi. Uspeh smo dosegli tudi pri znižanju proizvodnih stroškov pri porabi trde kovine in dosegamo v zadnjih me-

secih rentabilnost pod 50 gr TK na tono ostružkov. Začeli smo točneje zasledovati in obravnavati lome orodja in smo tudi tu že dosegli določene uspehe. Pri izmečku pa pro-

Jože Potočnik,
obratovodja mehanske obdelovalnice

ti lanskemu letu dosegamo iz meseca v mesec neuspeh in to kljub uvedbi zahteve po povračilu materialne škode in zaostreni odgovornosti vodilnega kadra. Upoštevati pa je treba, da so merila za uspeh tu le relativna (primerjava z lanskim letom) in pomeni uspeh ali pa mogoče tudi samo način prikazovanja v lanskem letu za letošnje leto neuspeh, čeprav je lahko stanje v resnici povprečno.

Se pred kratkim je primanjkovalo visoko kvalificiranih in kvalificiranih strugarjev. Kako je to sedaj in kako nasploh rešujete vprašanje kadra?

Naša strugarna in orodjarna še vedno boleha na pomanjkanju kvalificiranega stru-

garskega kadra in ni niti teoretične možnosti, da bi bil problem prej kot v nekaj letih rešen. Tu se ponovno srečujemo s problemom slabega strojnega parka. Skoraj toliko časa kot za pridobitev osnovnega znanja rabi strugar še za to, da se privadi iztrošenemu stroju, saj se mora toliko spoznati z njegovimi hibami, da jih zna pri delu pravilno upoštevati, skratka, iz starega stroja mora znati izvleči praktično isto kot iz novega. Seveda to niso samo problemi strugarjev, isto je pri rezkalcih, brusilcih, pehalcih in drugih.

Problem pomanjkanja strugarskega kadra je bilo možno omiliti samo s priučevanjem. Pri tem je izobraževalni center pokazal pohvalno razumevanje in tako imamo sedaj že tretjo skupino strugarjev na trimesečnem priučevanju. Jasno je, da absolventi teh tečajev niso samostojni strugarji in da mora naš mojstrski kader prispevati še velik delež pri izpopolnjevanju. Na srečo imamo v strugarji in obdelovalnici kvalitetno in številčno močan vodstveni kader, ki ima oziroma mora imeti s svojimi ljudmi polne roke dela.

Resno moramo pa misliti na to, da našega kolektiva ne bi zapuščali danes redki, visoko kvalificirani strugarji in tisti, ki bodo z leti to postali. Osnovni pogoj za to je seveda primeren zaslužek. Večje zaslužke pa bomo lahko našim sodelavcem zagotovili samo s tem, da jim bomo priskrbeli kvalitetna in zahtevna dela (gotova obdelava!) in jim nudili pogoje za opravljanje teh del (sodobna proizvodna sredstva!). Tudi tu mora vodstveni kader odigrati svojo vlogo in pokazati določeno smelost pri prevzemanju zahtevnejših naročil.

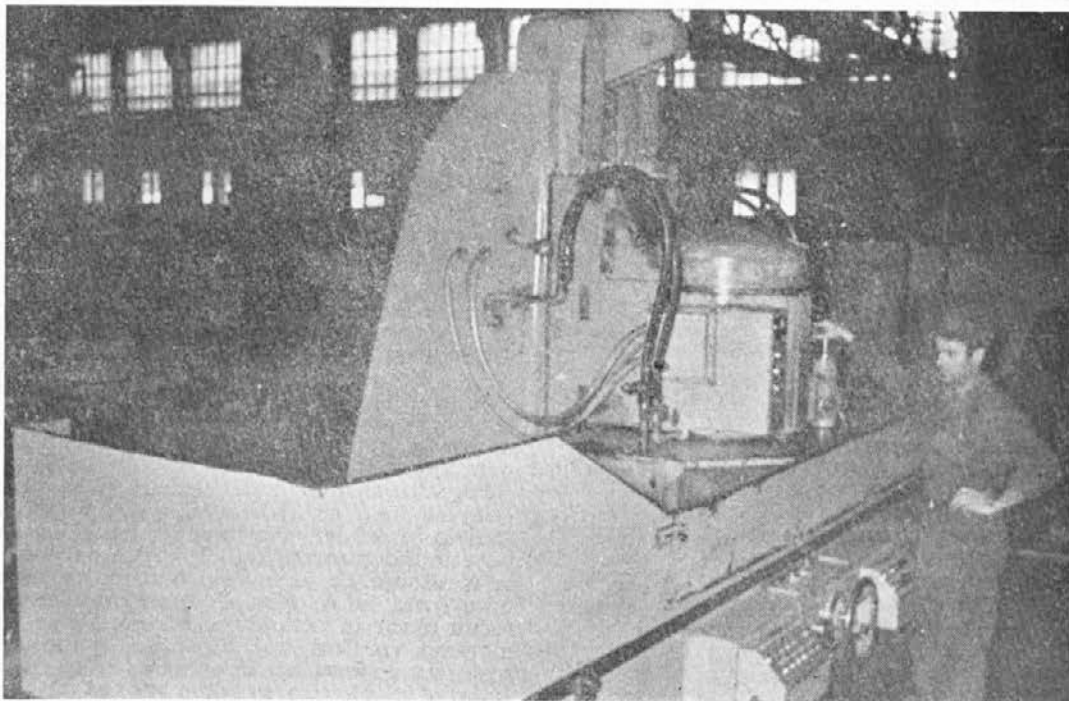
V splošnem smo glede našega kadra odvisni od izobraževalnega centra. Mladi sodelavci, ki jih po končani industrijski šoli sprejmemo v naš kolektiv, pa so trenutno le dobro naložena investicija, ki se bo začela vračati, ko bodo ti fantje postali resni in v poklicu ter življenju izkušeni možje.

Kako so se v mehanski obdelovalnici obnesla enotna merila nagrajevanja po kodeksu del?

Kljub težavam, ki so spremljale uvajanje kodeksa del, mislim, da je dosegel svoj namen in postal nepogrešljiv instrument v naši notranji delitvi.

Konkretno za mehansko obdelovalnico seveda ni toliko eksakten, in glede na raznolikost ter stalne spremembe asortimenta tudi biti ne more, da bi lahko za vsako delo v njem direktno našli vrednost dela, vendar je primerjava s podobnimi deli vedno možna in je zato normircu in mojstru potreben kot konstrukterju tehnični priročnik.

Osnovna vrednost kodeksa je v tem, da je za celo podjetje uvedel in uzakonil enotna merila za ocenjevanje dela in tudi če danes

Temu stroju pravijo v oddelku industrijskih nožev »limuzina« pa tudi »morala«

Foto: R. Gradišnik

ta merila še niso povsod upoštevana, obstaja vsaj upanje, da bo s časom za isto delo v vsej železarni isto plačilo. Opažam, da je v mehanski obdelovalnici vedno manj pripomb, da je v drugih obratih isto ali pa slabše delo boljše plačano kot pri nas.

Sedaj, ko obstaja kodeks del in služba, ki skrbi za dosledno izvajanje njegovih določil, se bo naš kolektiv z zaupanjem spoprijel z zahtevnejšo proizvodnjo in se trudil za čim večjo finalizacijo, ker bo s tem zagotovljen vzpon na rang listi povprečnih plač obratov. Mislim, da je ena osnovnih nalog vodstvenega kadra mehanske obdelovalnice, da s postopnim uvajanjem kvalitetnejšega dela zagotovi, da bo naš kolektiv zapustil že tradicionalno predzadnje mesto pri plačah proizvodnih obratov.

Kakšno je sodelovanje z ostalimi obrati in službami ter kje se največkrat srečujete na »mrtvem tiru«?

Sodelovanja z ostalimi obrati je po mojem mnenju premalo. Ne vem, ali je ta vzrok osebno pri meni, verjetno pa bo v glavnem v pomanjkanju časa, ker ima vsak svojih problemov dovolj in je z njimi polno angažiran. Ne bi pa škodila pogostejša izmenjava izkušenj in večja enotnost določenih stališč, ki jih moramo kot člani ene skupnosti v takih primerih zastopati.

So tudi primeri, ko z delom (ponavadi gre za termin) drugih obratov nismo zadovoljni, ne bi pa mogli trditi, da so tem pristankom na mrtvih tirih krivi subjektivni vzroki.

In še nekaj števil: plan, realizacija, tonaža, število zaposlenih?

V zvezi z akcijskim programom sprejeti petmesečni plan nas zadržuje s 700 milijoni in 610 t mesečne skupne realizacije, pri čemer je planirano povprečno 612 zaposlenih in povprečen OD na sodelavca 74.400 din. Z oktobrsko proizvodnjo smo po tem planu kumulativno v zaostanku za 61 milijonov in 72 t proizvodnje. Tak zaostanek bo v tem in prihodnjem mesecu seveda težko nadoknaditi. Število zaposlenih se ujema s planiranim, povprečni osebni dohodki pa so rasli hitreje, kot predvideva plan, saj smo že v septembru dosegli nad 75.000 dinarjev.

Po mojem mnenju sedanja merila, po katerih se ocenjuje uspešnost poslovanja obratov, vsaj za mehansko obdelovalnico niso najbolj primerna. Od nas se v glavnem zahteva visoka realizacija in tonažna izvršitev, to pa nas sili na orientacijo h grobi obdelavi. S tem lažje dosegamo višjo tonažo, realizacija je pa pri istih kapacitetah tudi višja, če gre skozi predelavo več materiala. Največji vpliv na naše proizvodne uspehe pa ima (posebno v individualni proizvodnji) asortiment. Na istem stroju nam npr. lahko en izdelek vrže do 70.000 dinarjev realizacije na uro, drugi pa samo 5000. Tako smo odvisni od procenta udeležbe asortimentov z visokimi normativi v celotni proizvodnji. Če bi se meril in priznal tudi ustvarjeni čisti dohodek, bi se najbrž prikazani rezultati približali dejanskim. S tem bi se povečal interes za končno obdelavo in osvajanje finalne proizvodnje tudi pri individualni proizvodnji.

Ali bi hoteli še sami s čim dopolniti najin razgovor?

Problemov, ki nas tarejo, je seveda še veliko. Med zadnjimi gotovo ni vprašanje naših notranjih odnosov. Mislim na trenja in nesoglasja, ki se med nami še vedno pojavljajo. Vzrok za to bo najbrž v tem, da se medsebojno premalo spoštujemo, da pre malo cenimo trud in uspehe sodelavca, pa naj bo to na relaciji delavec—mojster, obrat—priprava dela, obrat—kontrola in obratno. Če pa je kritika potrebna, je tudi ne znamo vedno na praviem mestu in na pravilen način podati. Te odnose bomo morali gojiti z večjo skrbjo. Težkim časom, v katere stopamo, bomo kos le, če bosta med nami razumevanje in enotnost; nevoščljivost in nezdrava zavirljivost ter podobne lastnosti pa naj nam postanejo tuje.

Tovariš obratovodja, hvala za odgovore!

Retaš

Učinek

Pri britju imam vedno najboljše domisleke. Kajti najbolj intenzivno misli človek takrat, ko mu visi nož nad glavo.

ZAKAJ V TEČAJE

Na postavljeno vprašanje v naslovu bodo različni ljudje odgovorili vsak po svoje. Eden bo rekel: »V tečaj moram hoditi, ker si je nekdo od »ta višjih« tak izmislil.« Drugi pravi: »Zopet so si izmislili neko novotarijo, da nas lahko z njo mučijo na tečaju.« Tretji meni, da je tečaj samo zaradi tega, da mu kratki prosti čas, ki bi ga lahko koristno uporabil v kakšne druge namene. Takih in podobnih odgovorov bi dobili nešteto.

Sedaj pa pogledimo to zadevo nekoliko z druge strani in skušajmo najti pravilen odgovor na postavljeno vprašanje.

V tečaje hodimo zato, da tam pridobivamo in dopolnjujemo splošno in strokovno znanje, ki je neobhodno potrebno za uspešno in kvalitetno opravljeno delo, kar je prvi pogoj za:

- osebno zadovoljstvo pri delu,
- boljše življenjske pogoje posameznika in njegove družine,
- za napredek podjetja in celotne družbene skupnosti.

Če se pri tem odgovoru resno zamislimo, bomo prišli do spoznanja, da je to res edina in prava pot, po kateri moramo hoditi, da nas ne bo povozilo vedno vrteče se kolo časa in napredka.

Časi se spreminjajo. Na sedanji stopnji razvoja znanosti in tehnike je vzpon tako strm in hiter, da ga praktično sploh ne moremo dohajati. Zato pa moramo stremeti vsi za tem, da se v duhu časa in zahtev strokovno usposabljammo in izpopolnjujemo. Novi stroji, naprave, način proizvodnje in tehnološki postopki zahtevajo tudi nove ljudi. Ti novi ljudje smo pa mi vsi skupaj, ki se moramo prilagoditi ne samo novemu načinu življenja, ampak tudi novemu načinu dela in proizvodnje. Namen vsakega strokovnega tečaja je pa samo ta, da nam pomaga po čim krajši poti doseči postavljeni cilj. Tega se dostikrat ne zavedamo in prav zaradi tega gledamo na tečaj kot na nujno zlo, ki se mu skušamo za vsako ceno izogniti. Takšne zaključke navadno postavljajo tisti ljudje, ki imajo zaprte oči za prihodnost in živijo samo pod vtisom trenutnega razpoloženja. Pri takih sodelavcih se tudi porajajo odgovori, kot smo jih navedli na začetku.

Zavedati se moramo predvsem tega, da noben tečaj, ki se organizira na kakršnem koli področju, ni sam sebi namen, ampak je namenjen predvsem tistim, ki ga obiskujejo, da dobijo potrebno osnovo za boljše in lažje opravljanje dela ali ustrezno znanje za opravljanje strokovnega izpita, ki se na posameznih delovnih mestih zahteva bodisi iz varnostnih razlogov ali z vidika velike materialne vrednosti stroja oziroma naprave, na kateri tečajnik dela. Premalo se zavedamo, da morajo imeti stroji s pol avtomatskimi in avtomatskimi krmilnimi napravami strokovno mnogo bolj razgledane in usposobljene delavce kot stari, primitivni stroji.

Navadno pa gledamo te stvari z drugega stališča, da je avtomatika tista, ki mora misliti namesto nas in se nam zaradi tega ni treba strokovno izpopolnjevati. Tako gledanje se nam velikokrat maščuje, ker avtomat noče misliti namesto nas, ampak se popolnoma upre, če nima za njega poslušna tisti, ki z njim upravlja. Poslušaj zahtevo stroja — avtomata ali naprave si pa pridobimo samo z razširjanjem strokovnega znanja. Vedno moramo imeti pred očmi dejstvo, da je osnova vsega človek. Človek je izdelal stroj ali napravo in jo mora tudi pravilno upravljati ter uporabljati, ne pa dovoliti, da upravlja naprava njega.

Pogosto slišimo tudi sledeče pripombe: »Kaj se bom sedaj še učil, saj opravljam to delo že več let!« To je večkrat tudi res in tega ne moremo zanikati. Takoj se pa postavi vprašanje, če je to delo bilo tudi v redu opravljeno in če niso šle naše napake na račun okvar in zastojev na stroju. Tu se pa moramo vprašati, kaj je boljše: povzročiti zastoje v proizvodnji in večati stroške vzdrževanja ali človeka pravilno poučiti, da bo povzročal čim manj teh nepotrebnih zastojev. Verjetno se bo vsak ekonomist odločil za slednje.

Opisane misli so se mi začele porajati ob tečaju za upravljalce žerjavov z demagi.

Obisk na tem tečaju je bil namreč največ 60-odstoten, kljub temu da so bile vključene v program samo najvažnejše teme, ki so nujno potrebne za uspešno opravljanje dela s temi žerjavi. Res je, da so bili v tečaj vključeni predvsem sodelavci, ki ta dela že daljši čas opravljajo. Ne smemo pa pozabiti, da je izšel zakon o obveznem opravljanju izpita na teh dvigalih in napravah ravno zaradi napak, ki so se pri delu pojavljale. Še bolj nazorno so nam pokazali nepravilnosti izpiti, kjer so delali nekateri osnovne napake in nepravilnosti, kljub temu da že daljši čas opravljajo to delo. Za nas so zanimiva pri tem predvsem tri dejstva:

1. kakšen je bil uspeh tistih, ki so tečaj redno obiskovali, v primerjavi s tistimi, ki so ga obiskovali neredno ali sploh ne,

2. odnos do tečaja in strokovnega izpopolnjevanja na splošno pri starejših in mlajših sodelavcih,

3. nezainteresiranost posameznikov do strokovnega usposabljanja. V tem, kakšen je bil uspeh tistih, ki so tečaj redno obiskovali, je pravzaprav tudi odgovor na naslov tega članka. Uspeh tečajnikov je bil na izpitu mnogo boljši kot uspeh ostalih, ki tečaja niso redno obiskovali, kar nam nazorno kaže, da je tečaj le dober pripomoček za to, da dosežemo potrebno strokovno znanje. To so ugotovili tudi slušatelji sami.

Druga zanimiva ugotovitev je odnos do strokovnega izpopolnjevanja starejših sodelavcev in mlajših, ki delajo v železarni šele nekaj let.

Pohvalo zaslužijo starejši, ki so bolj redno obiskovali tečaj, se bolj intenzivno pripravili na izpit in dosegli tudi boljše rezultate, kljub temu da smo imeli primere, ko so bili sodelavci stari nad 50 let. Pohvale vredno je, če tak človek, ki ima tudi svoje družinske težave in skrbi, opravi izpit s prav dobrim ali celo odličnim uspehom kljub svojim visokim letom. Precej slabše zanimanje in rezultate so dosegli mlajši sodelavci, ki bi morali biti pravzaprav nosilci napredka v proizvodnji in strokovnem izpopolnjevanju in bi morali glede na boljše pogoje dosegati tudi boljše rezultate pri izpitu. Upajmo, da se v bodoče ne bo več zgodilo, da bi mlajši pri učenju zaostajali.

Če pogledamo še tretji faktor, zakaj ljudje niso zainteresirani za strokovno izpopolnjevanje, bomo prišli do različnih ugotovitev. Najvažnejše so naslednje:

- prenizka zavest posameznikov,
- neperspektivno gledanje na strokovno izpopolnjevanje,
- nepravilno gledanje na pomen strokovnega izpopolnjevanja za posameznike in skupnost,
- premajhne zahteve posameznih obratov po strokovnem izpopolnjevanju sodelavcev,
- prevelika angažiranost posameznikov izven rednega delovnega časa.

V bližnji bodočnosti bo treba s tako miselnostjo prekiniti in doseči večji napredek na tem področju. Kot povsod v svetu se bo tudi pri nas vedno bolj uveljavljala praksa, da ne bo gospodarska organizacija za delavca samo vir kruha in zaslužka, ampak tudi vir pridobivanja znanja, ki bo neobhodno potrebno za nadaljnji razvoj človeka in družbe. Ko bomo vsi skupaj to občutili kot življenjsko nujnost, ne bo treba več prepričevanja obratovodij, mojstrov in podobno, da je obiskovanje tečaja obvezno, ampak bo udeležba brez tega stoodstotna. In ta čas ni več daleč.

V. F.

Složnost

Mlada zaljubljenca sedita v baru pozno ponoči.

— Kaj bi rekel tvoj oče, če bi nepričakovano stopil v bar? vpraša on.

— Verjetno bi me prosil, naj tega ne povem mami.

Uvedba obračuna proizvodnje po planskih cenah

Železarna na Ravnah ni plod povojnega tempa industrializacije pri nas, pač pa naravna posledica stoletja stare tradicije, da so v spodnji Mežiški dolini prevladovala fužine kot osnovna proizvodna dejavnost. Iz neznatnega obrtniškega podjetja je nastala na Ravnah tovarna plemenitih jekel, s katero se šestkrat radi ponašamo. Obseg proizvodnje se iz leta v leto veča, podjetje gradi obrate zato, da bi uvajalo novo proizvodnjo, stare, odslužene stroje zamenjuje z novimi in uvaja novo — popolnejšo tehnologijo.

Načeloma prevladuje mišljenje, da je osnovna proizvodnja oziroma tehnologija najvažnejša, vse ostale dejavnosti pa naj bi bile drugorazrednega pomena. Žal vsi tisti, ki zagovarjajo takšno stališče — in teh ni ravno malo — grešijo, ker vsakogar, ki kakorkoli odloča o proizvodnji, morajo enakovredno zanimati tudi stroški oziroma ekonomičnost in rentabilnost konkretnega proizvodnega procesa. Z rastjo podjetja ne rastejo samo obseg proizvodnje, realizacija in osebni dohodki, torej kategorije, ki so nam kot neposrednim upravljavcem najbližje, pač pa tudi povečana problematika, ki zahteva za rešitev temeljitejšega študija novo nastalih problemov ter širši zornik kot ter daljnovidnost odločanja. Če to problematiko rešujemo s tehnične plati (včasih bolj, včasih manj uspešno), z aspekta industrijskega podjetja, se mi zdi, da smo pri reševanju ekonomske problematike čestokrat na povprečnem obrtniškem nivoju in ne sledimo dovolj hitro tempu časa.

Na nekatere ekonomske kategorije podjetje ne more vplivati, ker so odraz splošnega slabega gospodarjenja podjetij v naši državi in te so v marsičem tudi odločujoče. Ta ugotovitve pa nas ne sme zavesti, da ne bi sami posegli v boj za izboljšanje vsega, kar lahko dosežemo edino z našim lastnim delom in je v okviru naših realnih možnosti tudi izvedljivo. Tega se vodstvo podjetja že dolgo tudi zaveda in je bil zato poleg drugih podobnih ukrepov APS zadolžen, da s pomočjo Zavoda za ekonomiko iz Maribora izvede obračun proizvodnje po planskih cenah. Ta ukrep je samo ena od mer, s katerimi želimo doseči jasnejšo sliko o naših poslovnih uspehih oziroma neuspehih, in ravno o tem bi želel nekaj povedati, kot o nekaterih težavah, ki jih imamo pri tem delu.

Obračun proizvodnje po planskih cenah je možen samo pod pogojem, da gospodarska organizacija, ki želi uvesti tak obračun stroškov, pred tem izdela gospodarski načrt, s katerim bodo predvideni obseg proizvodnje, višina stroškov in vrednost realizacije po posameznih ekonomskih enotah ter kalkulacije za vse izdelke. To delo pa mora biti izvedeno na najsolidnejši bazi in v vseh potankostih. Za izdelavo tako kvalitetnega gospodarskega načrta pa je brezpogojno potrebno, da tehnično vodstvo vsakega obrata določi normative porabe materiala (predvsem osnovnega in pomožnega za proizvodnjo v obratih osnovne dejavnosti) in normative delovnega časa. Na videz niti ne tako težka naloga, saj marsikdo ve, da normative porabe materiala kar krepko uporablja v sosednji Avstriji že vsak pameten kavarnar, kaj šele industrialec.

V akcijskem programu, ki si ga je zastavila naša železarna, je glavni direktor med drugimi ukrepi zahteval od tehničnega vodstva v obratih, da izdela normative, s pomočjo katerih bi lahko zasledovali gospodarjenje v obratih v določenih časovnih razdobjih in z njimi spremljali zadano akcijo, prav tako pa bi ti istočasno služili za kvalitetnejšo izdelavo gospodarskega načrta. Reagirane je bilo kaj različno. Nekateri so svoje delo vestno opravili, drugi pa niso mogli razumeti, da gospodarska reforma terja boljše gospodarjenje, boljše delo in v velikih podjetjih tudi miselnost industrijskega proizvajalca. Da te miselnosti še nismo dosegli, zgovorno priča eden izmed odgovorov na direktorjevo zahtevo, ki izraža odpor do takšnega sistema

poslovanja: »Da bi moral APS izdelati tehnične meritve ter jih dostavljati obratom in z njimi opozarjati na nenormalne pojave v proizvodnji, obrat pa bi bil dolžan analizirati vzroke takih pojavov neekonomičnosti in ugotovljeno stanje izboljšati.« Tehnične normative more izdelati in jih lahko izdela samo tehnično vodstvo, ekonomske službe pa jih akceptirajo poleg tehnične ter z njimi stalno zasledujejo na proizvodnih agregatih odstopanja od postavljenih normativov. Mislim, da ne bi bilo napak, če bi se vsi tisti, ki se strinjajo z reagiranjem na direktorjevo zahtevo, malo zamislili, zakaj poslujejo vsa podjetja v razvitih industrijskih državah izključno po normativnem sistemu, in da še do danes ni nikogar, ki bi predlagal kaj novega, marveč ta sistem samo izpopolnjujejo in zaostrujejo. Ravno takšna miselnost in odpor do vsega novega nam je bila največja ovira že v osnovi, ker brez normativov ne moremo izdelati detajlno kvalitetnega plana, izdelave kalkulacij pa raje sploh ne omenim. (Baje je včasih bolje, da se ne ve, kdo pije in kdo plača!)

V visoko razvitih industrijskih državah se že deset let kaže velika težnja proizvajalcev po tem, da bi zvedeli, kakšne stroške lahko podjetje ima za proizvodnjo določenega izdelka. Želja, ki je težko ostvarljiva, vendar so jo podjetja z dovršeno organizacijo rešila s tako imenovano metodo direktnih stroškov (»Direct Costing«). Za nas, prav tako pa še za marsikoga v Evropi, je to sen prihodnje generacije! Stvari pa le ne smemo gledati preveč črnogledno, ker imamo stvarne možnosti, da se tej zamisli in želji vsaj približamo. In ravno to lahko dosežemo z uvedbo planskih cen, ki jih potem uporabljamo pri izdelavi kalkulacij in na podlagi teh izvršimo obračun proizvodnje. Kaj pridobimo z uvedbo obračuna po planskih cenah?

Z uvedbo planskih cen

1. eliminiramo vpliv trga. Znano nam je, da tržno ceno narekuje tržišče ter ta cena ni odvisna od nastalih stroškov v proizvodnji, ampak v glavnem od ponudbe in povpraševanja po določenih artiklih, v nekaterih primerih pa celo od administrativnega določanja cen;
2. ugotavljamo celotni dohodek in njegovo delitev po organizacijskih enotah v okviru podjetja;
3. ugotavljamo odgovarjajočo višino akumulacije po organizacijskih enotah;

4. ugotavljamo dohodek po doseženih uspehih posameznih organizacijskih enot. Dosedanji obračun dohodka namreč ne upošteva nobenih zalog gotovih polizdelkov v EE niti vrednosti nedokončane proizvodnje, in tako so rezultati v določenih mesecih zelo ugodni, v naslednjem razdobju pa porazni.

Poleg zgoraj naštetih prednosti je še ena, na katero bi rad posebej opozoril. Kot sem že v uvodu povedal, je za obračun proizvodnje po planskih cenah potrebno predhodno izdelati predkalkulacijo za vsak bodoči izdelek, s čimer poleg namena za obračun dosežemo še to, da ima vsaka priprava dela pri sklepanju pogodb jasno sliko o predlaganem naročilu. Tega pa do danes nismo imeli, in če bi z uvedbo planskih cen uspeli samo v tem, smo storili že velik korak naprej. Dejansko stanje s takšno uvedbo je pa seveda še boljše, ker zajame tudi vse prednosti, ki so že opisane pod točkami 1 do 4.

Nadaljnja prednost takega obračunavanja stroškov je v tem, da mora stroškovno knjigovodstvo obračunavati nastale stroške po istih principih, kot so bili uporabljeni pri planiranju, s čimer dosežemo tudi realno primerjavo, kar pa pri sedanjem sistemu ni možno. In ravno na podlagi takih primerjav je možno izdelati vsakovrstne analize, ki bi bile vsekakor odločen pripomoček tehničnemu vodstvu in najboljše smernica za boljše gospodarjenje.

Dne 5. novembra t.l. se je vodstvu podjetja demonstriral obračun proizvodnje po planskih cenah za obrate jeklarne, prav tako so bile prikazane analize za vse faze proizvodnje, za katere smo predlagali, naj se uvedejo kot stalna mesečna dokumentacija. Na podlagi prikazanega je bil sprejet sklep, da preideta topilnica ter livarna s 1. novembrom 1965 na obračun proizvodnje po planskih cenah, ostali obrati pa postopoma v naslednjem letu. K delitvi dohodka oziroma osebnih dohodkov po novem sistemu pa bi pristopili šele tedaj, ko bo v vseh EE vpleten obračun po planskih cenah.

Obdelali bomo sklop za sklopom, obrat za obratom. Naloga, ki jo moramo izvršiti, ni lahka, ker zajema mnogo pionirskega dela in je celotno področje, ki nas še čaka, tako rekoč popolnoma neobdelano. Kljub temu da smo v sklopu jeklarne uspešno izvedli tak obračun, naše delo v jeklarni še ni končano. Poleg mnogih težav, katerih pa tu ne nameravam navedati, smo imeli velik kamen spotike v zajemanju podatkov. Osnovna poanta za zajemanje podatkov je precej pomankljiva, tako da smo se mnogokrat znašli v veliki zagati in smo le s težavo našli izhod iz slepe ulice. Izboljšanje osnovne poente mora biti naloga vsakega obrata, kajti do teh slabosti pride samo zaradi površnosti in malomarnosti pri zajemanju podatkov. Obračun proizvodnje po planskih cenah so

Tudi sredi železa so taki pejsaji

Samoupravljanje in gospodarska reforma

(Nadaljevanje s 1. strani)

Prav je, da ob razpravi o negativnih pojavih in problemih, ki jih srečujemo iz dneva v dan, govorimo tudi o naših uspehih, prav gotovo pa moramo istočasno razpravljati predvsem o istih vprašanjih, ki jih čestokrat postavljajo naši neposredni proizvajalci. Ugotavlja se namreč, da o nekaterih vprašanjih, ki zadevajo celoten kolektiv bodisi na področju proizvodnje, tehnološke in delovne discipline, problematike HTV, na področju delitve sredstev, urejanja raznih pravil, pravilnikov in ostale notranje zakonodaje, dosti razpravljamo na delavskem svetu podjetja, upravnem odboru, kolegiju, na sestankih vodij sklopov, da pa v nižjih organih o teh zadevah občutno premalo diskutiramo in od neposrednih proizvajalcev ne iščemo v zadostni meri njihovih mnenj in predlogov.

Ta ugotovitev v celoti drži, saj analiza dela organov samoupravljanja kaže, da se od meseca julija 1965 niso sklicevali obratni delavski sveti, da se v vzmetarni ni sestal svet obračunske enote od svojega obstoja in da pravilnik o delitvi osebnih dohodkov ni bil niti pred sprejetjem, kaj šele po sprejetju, kvalitetno prediskutiran med kolektivom.

Ob takem delovanju organov samoupravljanja lahko prav gotovo vsak član kolektiva postavi vprašanje, ali organizacija, sistem in metode dela organov samoupravljanja pri nas, pri tako razgibanem notranjem in zunanjem življenju, ustrezajo ali pa bi morali sistem in metode dela, morda celo organizacijo samoupravnih organov spremeniti oziroma dopolniti. Niso redki primeri, ko nekateri proizvajalci menijo, da so obratni delavski sveti pravzaprav vrinjen organ samoupravljanja, ki mu naloge in pravice niso povsem jasno odredene. Vzporedno s tem nastaja tudi vprašanje pri tem samoupravnem organu, kajti mnogi trdijo, da se tu razpravlja o določenih vprašanjih, da ti samoupravni organi predlagajo določene rešitve v cilju boljšega gospodarjenja in upravljanja, da pa se končni sklepi, največkrat s spremenjeno vsebino, zavzamejo v manjši meri na svetu obračunske enote, sicer pa na sejah centralnih samoupravnih organov. So tudi nekatera vprašanja, o katerih bi nujno morali razpravljati prav ti samoupravni organi, toda na njihovih sejah, tam seveda, kjer te seje so, niso predmet razprav bodisi iz enega ali drugega vzroka. Lep primer je sprejeti pravilnik o delitvi osebnih dohodkov, ki se ni dovolj obravnaval, sedaj po sprejetju pa dežujejo pritožbe na komisijo za osebne dohodke pri delavskem svetu podjetja in jih je po podatkih komisije že prek petdeset.

Nekateri nadalje menijo, da sedanja organizacija delavskega samoupravljanja v našem podjetju ne pospešuje v zadostni meri proizvodnje in urejanja notranjih odnosov, temveč različni sestanki mnogokrat povzročajo le izgubo dragocenega časa. Takih mnenj seveda ne smemo posplošiti, toda take trditve držijo takrat, kadar na sejah ne obravnavamo za proizvajalce zanimive problematike oziroma ne rešujemo konkretnih vprašanj ter seveda, če seje niso dobro in temeljito pripravljene. Kjerkoli tako stanje pri nas obstaja, ga moramo spremeniti v smeri napredka, tako da bomo sestanke in razprave organizirano pripravljali in vodili

ter da bomo pripombe in predloge nižjih samoupravnih organov upoštevali, jih obravnavali resno in se zavzemali za njihove rešitve tako na sestankih višjih samoupravnih organov kakor tudi na sejah strokovno vodstvenega kadra.

Sklepe in predloge teh organov moramo v bodoče bolj zasledovati, jih upoštevati in izvajati.

Naslednje vprašanje v zvezi z delovanjem obratnih delavskih svetov je odgovornost za pravilno funkcioniranje tega organa in njegovih komisij. Po mnenju sindikalne organizacije našega podjetja je odgovor na to jasen in kratak, in sicer da za pravilno delovanje in aktivnost tega samoupravnega organa odgovarjajo predsedniki delavskih svetov in vodje sklopov obratov ob pomoči članov celotnega organa. Od prvih je odvisno, kako se bodo seje sklicevale in vodile, od drugih, kako bo za sejo material pripravljen, kako se o posameznih vprašanjih poroča in ali bodo lahko na osnovi dobre razlage diskutirali člani sveta. Tretji pa so dolžni aktivno posegati v razpravo in dajati pozitivne predloge in mnenja v smislu boljšega gospodarjenja in vodenja posameznega sklopa kakor tudi celotne naše delovne skupnosti.

Pri delovanju organov delavskega samoupravljanja največkrat pozabljamo osnovno načelo upravljanja in se premalo zavedamo, kaj je pravzaprav bistvo samoupravljanja. Po naših konceptih je to družbeni odnos, ki velja v našem socialističnem sistemu in ki ga je naša družba sprejela za svojega, zato se ne moremo zavzemati za noben drug družbeni odnos, kajti naši neposredni proizvajalci se v bistvu zavzemajo za to, da se jih pravočasno in pravilno informira o vseh dogodkih ter problemih, skratka, da se jih seznajajo s celotnim življenjem v kolektivu in zunaj njega, če tako življenje vpliva na delo in odnose v podjetju. Naši delavci so že mnogokrat dokazali, da se strinjajo z vsemi spremembami, ki vplivajo na boljše gospodarjenje, na dvig produktivnosti dela in končno seveda tudi na izboljšanje življenjske ravni, pa čeprav se niso rezultati pokazali kar čez noč. Prav na obveščanje oziroma informiranje pa v našem podjetju pozabljamo, pri čemer izpuščamo tovarniški glasili »Koroški fužinar« in »Informativni fužinar«. Ne samo to, da posameznega proizvajalca ne seznanjamo, temveč se celo dogodi, da pridejo delavci k svojemu predpostavljenu skromno, ponižno z vprašanjem, zakaj imajo tako nizke osebne dohodke. Namesto da bi ta »vodstveni« delavec svojim sodelavcem vljudo, tovarniško pojasnil dejansko stanje, jih odslavi na nesramen način, češ kaj se v to vti-kate, saj sem vendar jaz »šef« in vem, kaj je prav in kaj ni. Pozneje, ko se je na željo prizadetih primer raziskal, se je ugotovilo, da so bili osebni dohodki teh delavcev precej manjši, kot bi jim dejansko pripadali. Če vam povemo, dragi bralci, da je bila razlika v minus do 15.000 din in da so to naši delavci z najmanjšimi osebnimi dohodki, si sodbo o takem odnosu ustvarite sami.

Pri drugem primeru se postavlja vprašanje, kdo je pravzaprav sodeloval pri razdelitvi 9.800 enot ob spremembi ocen nekaterih delovnih mest, kar naj bi bilo izvedeno z namenom, da izboljšamo notranje delitvene odnose. Ko vodje oddelkov razpravljajo s svojimi podrejenimi o njihovih osebnih dohodkih, trdijo, da niso sodelovali pri izpolnitvi nagrajevanja, čeprav je dokazano, da je štab za študij dela izdelal le predlog razdelitve, pri končni delitvi pa so sodelovali tako vodje sklopov obratov kakor tudi vodje posameznih oddelkov. Pri tem se jasno postavlja vprašanje, kakšni so pri nas odnosi nadrejenih do podrejenih, če jim ne upajo odkrito povedati, zakaj je posamezno delovno mesto ocenjeno ravno s toliko enotami, kot jih zakončuje pravilnik o delitvi osebnih dohodkov. Iz tega se da med drugim tudi sklepati, da pri nas ne zaupamo delavcem, ki bi mnogokrat dali pametne in tehtne predloge za rešitev enega ali drugega problema.

V nadaljevanju uvoda je bilo poudarjeno, da je nujno spregovoriti tudi o tem, kaj je v sistemu delavskega samoupravljanja, kon-

kretno v našem podjetju, treba spremeniti oziroma dopolniti zaradi izvajanja gospodarske reforme. Jasno je, da ta ne bo zadovoljivo uresničena, če med drugim ne bo tudi naša miselnost nekoliko drugačna, kot je bila do sedaj, ter če ne bomo k tem prizadevanjem znali pritegniti vseh naših proizvajalcev. Dosedanja praksa namreč kaže, da skušamo posamezne akcije več ali manj reševati le prek vodstvenega kadra, ne znamo pa pritegniti širšega kroga proizvajalcev. Zato je potrebno temeljito analizirati pasivnost nekaterih članov samoupravnih organov in njihovo delo poživiti, kajti ravno na osnovi slabega dela teh samoupravnih organov lahko nastopijo težave pri naslednjih volitvah, in sicer s tem, da posamezniki ne bodo hoteli kandidirati niti prevzemati raznih funkcij. Ni redek primer, ko posamezniki izjavljajo, da komaj čakajo konca mandatne dobe. Prav take izjave so gotovo odraz slabe priprave in vodenja sej in je to zaskrbljujoč problem, ki ga moramo čimprej rešiti. Verjetno se ob tem vodstveni kader obratov premalo zaveda vloge, ki bi jo moral v sistemu samoupravljanja odigrati. V času priprav kandidiranja in volitev premalo sodeluje, ne izkazuje želja, da bi bili posamezniki voljeni v razne organe upravljanja, pozneje pa ugotavlja in kritizira, da ljudje v samoupravnih organih ne obravnavajo problemov realno zato, ker na eni strani niso usposobljeni, na drugi pa premalo strokovni. Morda je tudi sestav delavskih svetov delovnih enot nekoliko botroval slabi aktivnosti, saj analiza kaže, da so bile seje izredno slabo obiskane in da so bile v dolgih časovnih razdobjih. Od formiranja delavskih svetov delovnih enot so imeli v:

- jeklarni 3 zasedanja,
- TPO 2 zasedanja,
- mehanskih obratih 2 zasedanja in en zbor delovne skupnosti,
- SEVO 3 zasedanja,
- domu železarjev 2 zasedanja.

Na koncu uvodnih besed je bil govor tudi o vprašanju odnosov, discipline in kaznovanju v preteklem obdobju letošnjega leta. Disciplinska komisija je imela precej dela, saj je izrekla kazen kar 87 našim delavcem. Analiza kaznovanja kaže, da smo kaznovali pretežno le nekvalificirane in polkvalificirane delavce, čeprav so prekrške delali tudi ostali. Analiza o tem je zelo zanimiva.

Po kvalifikaciji smo kaznovali:

VS	—	VK	4
VSS	—	KV	21
SS	1	PKV	15
NSS	3	NKV	43

Po obratih so kršili disciplino:

— topilnica	6	— meh. obdel.	17
— livarna	3	— vzmetarna	—
— kovačnica	1	— jeklovlek	2
— termoenerg.	4	— gradbeni rem.	2
— strojni rem.	8	— promet	4
— elektro rem.	1	— OTKR	—
— valjarna	14	— uprava in ost.	17
— termična obdel.	8		

Izrekli smo kazni:

— opominov	46
— ukorov	5
— javne opomine	4
— pismena javna ukora	2
— pismenih javnih strogih ukorov	6
— zadnjih opominov	10
— izključitve iz podjetja	3
— 700 din	1
— 2.000 din	1
— 3.880 din	1
— 4.000 din	1
— 4.436 din	1
— 6.000 din	1
— 8.500 din	1
— 16.400 din	1
— 10 % osebnih doh. za dobo 1 meseca	1
— 10 % osebnih doh. za dobo 2 mesecev	1
— 10 % osebnih doh. za dobo 3 mesecev	1

Razprava o navedenih vprašanjih je bila dokaj živa in so diskutanti povedali več mnenj.

1. Izvajanje gospodarske reforme vpliva med drugim tudi na delno znižanje življenjskega standarda, zato so nekateri delavci po-

uvedla že vsa naprednejša jugoslovanska podjetja in torej nismo tako izvirni na tem področju. Nujna posledica te novitete pa je mnogo širša obdelava raznih podatkov in tako se bo v najkrajšem času pojavila — danes še podtalna želja — brezkompromisna zahteva po visoki mehanizaciji. Smatram, če je uspelo tako slabemu in deficitarnemu podjetju, kot je Marles Limbuš, preiti na obdelavo podatkov z visoko mehanizacijo, da pri vodstvu železarne v tem pogledu ne bo ovir, kajti poleg vseh prednosti, ki se jih z enim stavkom ne da opisati, bomo z uvedbo visoke mehanizacije za vedno rešili tudi tako velik kamen spotike, kot so nadeure v vseh obračunskih pisarnah. Peter Orožen

stali pasivni in neradi hodijo na razne se-stanke. Ob začetku mandatne dobe oziroma po formiranju delavskih svetov delovnih enot so bile seje tega organa dobro obiskane, sedaj pa je aktivnost padla tudi zato, ker se sklepi, zavzeti na sejah, premalo upoštevajo.

2. Kompetence DSDE so prenesli na njegove komisije predvsem zato, ker člani DSDE niso dovolj zainteresirani za ta samoupravni organ.

3. Samoupravni organ DSDE združuje pre-več obratov. Posamezen član je aktiven le takrat, ko se obravnava problem obrata, iz ka-terega je on sam, sicer pa pasivno spremlja dogajanja na sejah.

4. Zasedanja DSDE so aktivna takrat, če pri pripravi sodeluje vodstveni strokovni kader in razlaga teže razumljive probleme.

5. Aktivnost DSDE je padla tudi zato, ker o svojih zaključkih in sklepih ne prejema ni-kakršnih odgovorov od višjih samoupravnih organov.

6. Vodstveni strokovni kader naj bi bil po službeni dolžnosti zadolžen, da se udeleži razprav na sejah in da aktivno sodeluje pri obravnavi problemov.

7. Sistem dela DSDE je prekomplikiran in bi morali osnovne zadeve reševati z notranjo zakonodajo, samoupravni organi pa bi morali poleg proizvodnje posvečati več skrbi delavcu-proizvajalcu in ga navajati, da svoje osebne dohodke vidi le v izboljšanju gospo-darjenja in upravljanja.

8. Samoupravni organi so skozi vso dobo delovanja bili v pomoč za lažje in boljše vo-denje kolektiva, zato jih je treba krepiti in zainteresirati slehernega proizvajalca za iz-boljšanje vodenja celotne naše delovne skup-nosti.

9. DSDE je potrebno še nadalje razvijati, za kar so odgovorni tudi vodje sklopov, kaj-ti ravno prek teh organov je treba aktivirati celoten kolektiv za sodelovanje pri izboljša-nju proizvodnje in razvijati čut za zmanjša-nje proizvodnih stroškov, kar v veliki meri vpliva na naše osebne dohodke.

10. Organizatorji proizvodnje morajo lju-dem pravilno in enostavno tolmačiti določe-ne probleme, da bodo v bodoče odpadli tisti sestanki, ki jih imenujemo »izguba časa«.

Iz razprav se je dalo ugotoviti, da je treba organizacijo samoupravnih organov izpopol-niti tako, da se bo vodstveno strokovni kader le-teh posluževal pri reševanju določenih pro-blemov, da bomo prek njih izpopolnjevali tehnološko in delovno disciplino, izboljšali odnose do ljudi in prek njih združevali um-ske in fizične sposobnosti za premostitev se-danjih gospodarskih problemov oziroma da bomo smiselno in dobro izvedli gospo-darsko reformo. Sprejet je bil tudi sklep, da bo potrebno v bodoče pri delu in mišljenju več enotnosti celotnega kolektiva ter več kontro-le nad izvajanjem sklepov samoupravnih or-ganov zaradi dobrega gospodarjenja in upravljanja.

Janez Strah

stanku v prisotnosti prizadetega tovariša ter sprejme temu primerne sklepe.

3. Delavski sveti delovnih enot ne delajo tako, kot bi morali. Člani tovarniškega ko-miteja Zveze komunistov se zadolžujejo, da opozorijo predsednike delavskih svetov de-lovni enot ter obratovodje, da je nujno po-trebno, da delavski sveti obravnavajo akcijski program konkretno za njihov obrat.

Na prihodnji seji morajo poročati, kaj so glede te zadolžitve napravili.

4. Kadrovska komisija pri tovarniškem ko-miteju ZKS mora za eno izmed prihodnjih sej pripraviti predlog brisanja kazni, ki so vzgojno vplivale na tovariše, katere je kazno-val komite v mesecu aprilu.

Le s prizadevanjem in aktivnim odnosom vseh delavcev železarn Ravne do nalog, ki jih postavlja akcijski program, bomo dose-gli oziroma presegli zastavljene cilje.

T. P.

Razvoj jeklarske industrije v svetu

Predvidevajo, da se bo proizvodnja jekla po vsem svetu povečala od 360 milij. ton v letu 1964 na 460 milij. ton v letu 1970. Letni porast proizvodnje se bo v državah EGS skr-čil od 4,1 milij. ton leta 1960 na 3,2 milij. ton, v Veliki Britaniji od 1,1 na 0,8 milij. ton, v ZDA od 4,1 na 1,8 milij. ton, medtem ko bo japonska proizvodnja porasla od 2,7 na 3,8 milij. ton. Značilno za to gospodarsko ve-jo je, da bo do leta 1970 16 držav, ki sedaj uva-žajo jeklo, začelo z lastno proizvodnjo jekla in se bo seznam proizvajalcev povečal od se-danjih 51 na 67. Poleg tega pa je 15 držav, ki so doslej proizvajale le neznatne količine jekla, sklenilo v naslednjih letih povečati proizvodnjo. Glede bodoče porabe jekla je težko postaviti pravilno prognozo, vendar pa je gotovo, da bo glede na pospešeno pove-čanje kapacitet razkorak med možno ponud-bo in potrebami po jeklu postal večji.

B. S.

Srečanje z upokojenci

27. novembra je upravni odbor priredil srečanje z upokojenci — nekdanjimi sode-lavci železarn. Najprej so si ogledali žele-zarno, potem pa so se zbrali v domu železar-jev ob prigrizku in tovariškem pomenku.

Prav je, da smo se spomnili tistih, ki so dali vse svoje sile za izgradnjo našega pod-jetja in kraja.

Simpatična, lepa, mlada, ognjevita išče poznanstvo. Zaželeno je slika avtomobila.

VIII. seja tovarniškega komiteja ZKS

Tovarniški komite Zveze komunistov je na svoji VIII. (razširjeni) seji, ki so se je ude-ležili tudi sekretarji osnovnih organizacij ZKS, obravnaval izvajanje akcijskega pro-grama, ki smo ga sprejeli takoj po reformi. O rezultatih poslovanja po uvedbi gospo-darske reforme je podal obširno analizo tehnič-ni direktor inž. Franjo Mahorčič.

Iz poročila je razvidno, da skeptično gle-danje po sprejetju akcijskega programa ni bilo upravičeno. Rezultati kažejo, da so stor-jeni vidni koraki naprej, ki so v skladu z akcijskim programom. Ne moremo se zado-voljiti z doseženimi uspehi, ampak moramo ogromne rezerve, ki so v naši železarni, še bolj izkoristiti, ker se bo s tem tudi povečal naš dohodek.

Poročilo in diskusije so nakazale še pre-cej problemov, ki jih moramo po delovnih enotah analizirati in sprejeti zadolžitve. Na-dalje je bilo ugotovljeno, da zelo slabo šte-dimo z ognjevdržnim materialom, ker ga še vedno veliko porabimo. Res pa je tudi, da je kvaliteta domačega materiala izredno sla-ba. V skladišču ognjevdržnega materiala leži od 1960. leta za 22 milijonov dinarjev neuporabnega ognjevdržnega materiala, ki nam veže težke milijone naših obratnih sredstev.

V novi valjarni je še vrsta pomanjkljivo-sti, ki bi se dale odpraviti. Valjamo proizvo-de takšnih dimenzij in kvalitete, ki sploh niso naročene, ali pa jih nihče ne bo mogel uporabiti. Ko je ogrevalna peč v istem obratu v remontu, stoji žerjav, ki jo oskrbuje, po-polnoma neizkoriščen tudi po 12 dni v me-secu, ker se ne more gibati po vsej žerjavni progi.

Nadalje je bil govor o premajhnem zasle-dovanju dobavnih rokov in o preslabi kon-troli odpreme ter nabave materiala. Pona-vadi se pričemo zanimati za stvar pri nas še takrat, ko urgira naročnik ali kdo drug. Takšno delo pa nam vsekakor kvari ugled in renome na tržišču. Velikokrat napravimo izmeček zaradi premajhne pazljivosti in ne-doslednosti pri delu.

Nakazane so bile le slabe strani našega dela, vendar prav gotovo tudi dobrih ne manjka.

Sklepi seje

1. Osnovne organizacije ZKS železarn Rav-ne morajo na svojih sestankih obravnavati uspehe in neuspehe akcijskega programa predvsem za delovno enoto, kjer delujejo. Sindikat in zveza mladine naj skupaj z

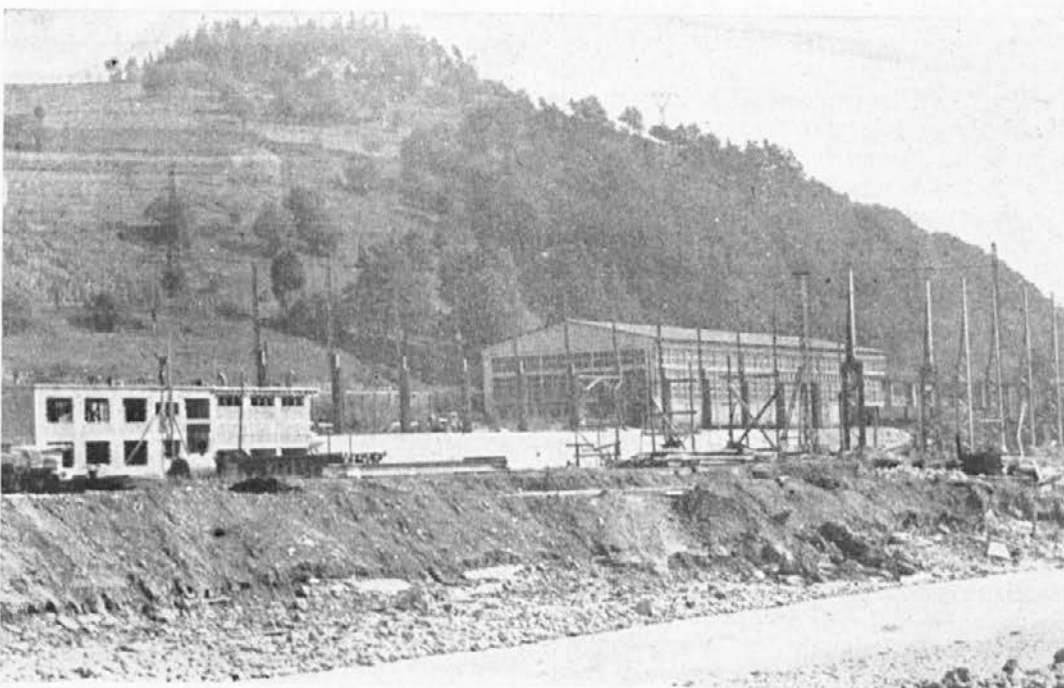
osnovnimi organizacijami železarn Ravne skrbita za to, da bo sleherni delavec aktivno sodeloval pri izvajanju akcijskega programa, ki smo si ga zastavili takoj po gospodarski reformi.

Ves strokovno vodstveni kader se mora podrobneje seznaniti z uspehi akcijskega programa, prav posebej za obrat, kjer dela.

2. Po pregledu kazni, ki jih je izrekla di-sciplinska komisija naše železarn v letošnjem letu, se opaža, da so bili kaznovani predvsem neposredni proizvajalci, le redko pa umski delavci. Nevzdržno je, da se še na-daljuje s takšno kaznovno politiko. Odgo-vornosti posameznikov so določene, vsako neodgovorno ravnanje je treba ustrezno ka-znovati ne glede na to, kdo je krivec.

Direktorja železarn se zadolži, da prek svojih služb uvede disciplinski postopek pro-ti inž. Božu Cimermanu zaradi nedovoljene-ga dela, ki je bilo naročeno v elektroremontu (»murkslarija«).

Osnovna organizacija ZKS valjarne naj ta problem obravnava na prvem naslednjem se-

»Jambori« ob Meži

NAŠI OBRAZI

Martin Mlinar, predelavec v žarilnici nove valjarne, se je rodil pred štiridesetimi leti na Brdinjah. S petnajstimi leti je že šel služiti k Veglu na Tolsti vrh; za spomin na garanje ima še danes od koša posiljeno ramo. Ko so mu Nemci zaprli mamo, je odšel k partizanom in se večinoma zadrževal v Savinjski dolini.

Po osvoboditvi je prišel v železarno. Najprej je delal kot varilec v valjarni, nato v kladivarni kot žarilec. Pokvaril si je želodec pri delu, bil je dvakrat na operaciji, v začetku l. 1964 pa je prišel k žarilni peči v novi valjarni. Ker je večkrat kdo na dopustu ali bolan, dela kot žarilec, kot pomočnik in kot delovodja. Polni zaščitne cevi, kontrolira temperaturo, vodi evidenco surovega in žarjenega materiala za tri 60-tonske peči in konti peč. Sicer dela stalno dopoldne, vendar pride v obrat včasih tudi ob nedeljah, ko mu ne bi bilo treba. Trdo pri železarni pod gradom stanuje, zato ima od doma le dober skok v novo valjarno.

Na štiri izmene delajo pri pečeh štirje žarilci in štirje pomočniki, ki jih ima na skrbi. Svoje delo opravlja v redu in lahko se človek zanese nanj. Poleg tega skrbi za vzoren red pri pečeh, pometja in pospravlja, da je vedno vse čisto, sprti odstranjuje staro opeko in odpadke. Pred leti je dobil za vzoren red na starem delovnem mestu celo nagrado. Mlinar niti pri malici ne sedi, ampak s kruhom v roki hodi okoli peči. Tudi v pisarni, če se v njej zadrži 10 minut ali četrt ure, ne sede.

Obseg dela v žarilnici se veča. Prej so vse peči dajale okoli 1.200 t materiala na mesec, zdaj pa s konti pečjo vred že čez 1.800 t. Ker je dolgo delal v stari valjarni in žarilnici, se Mlinarju neprestano ponuja primerjava med starim in novim obratom. In čeprav, žal, avtomatika pri pečeh ne dela vedno najbolje, je tu vendarle vse drugače, lepše, a bolj zahtevno, vse polno merilnih in kontrolnih instrumentov v kabinah, kazalec pri kazalcu. Veselje je pogledati nove naprave, vendar tudi stare peči

v žarilnici niso od muh in Mlinar pravi, da delajo dobro, čeravno so nekatere že tako razpojane, da bi lahko klobuk zagnal skozi špranje.

Živahen Hotuljec v indigo plavi obleki z baretko na glavi, svetlih las in brk, srednje postave in suh dobro pozna svoje delo, svoje ljudi in material. Zdravo pamet ima in za delo skrbi, kot bi bila žarilnica njegova. Lani enkrat je zmanjkalo plina, pa je bil bolj nervozen kot vsi vodilni sodelavci skupaj.

Govori živahno in nazorno o težavah pri delu in doma. Žerjav bi nujno potrebovali pri pečeh. Tako ga morajo večkrat čakati in bi se kar stopli zanj.

Član delavskega sveta obračunske enote je. Njegova plača ni slaba, ampak 80.000 pri tej draginji za petčlansko družino tudi ni dosti. Obljubljajo mu povišanje, vendar gre taka reč pri nas silno počasi.

Stanuje v starih personalih pod gradom, ki so bili zgrajeni že l. 1902. Visoke prostore je težko ogreti. Če odpreš okno, se v sobo privlači tovarniški smrad, stranišča so skupna na 4—5 družin. Želel bi priti na Čečovje, v spodobno stanovanje.

O kakšni posebni družbeni dejavnosti pri njem ni govora. Že tako je bolehen in vesel, da v redu opravi šiht. Domov pride čisto trd od stalnega letanja in tako živčen, da vselej potrebuje precej časa, preden se pomiri.

Rad gleda televizijo, ampak kaj ko traja program tako pozno v noč, on pa mora zgodaj spat, če hoče zjutraj spočit na delo. Posebno mu je žal za filme, ki mu tako uidejo. Rad gleda odbojko in nogomet, njegovi športi pa so bolj žaganje in sekanje drv doma pa vsakodnevno tekanje od peči do peči. Nihče še ni izračunal, koliko kilometrov to nanese vsak dan, gotovo pa je Martin Mlinar rekorder tudi tu.

n. r.

KULTURNA KRONIKA

Občni zbor Kulturno prosvetnega društva Prežihov Voranc

V začetku novembra je imelo Kulturno prosvetno društvo »Prežihov Voranc« na Ravnah občni zbor, ki se ga je udeležilo okrog 70 članov, med njimi direktor Gregor Klančnik, predsednik občinske skupščine Franc Fale, predsednik krajevnega odbora SZDL, ravnatelj gimnazije prof. Tone Golčer in drugi.

Poročila so pokazala, da je društvo dobro delalo, posebno pa so se izkazale sekcije: godba na pihala, oktet, ljudska knjižnica in folklor.

Gostje so pohvalili požrtvovalnost naših amaterjev in obljubili podporo pri delu v tekoči sezoni.

Izvoljen je bil novi 17-članski upravni odbor, predsednik pa je tudi letos naš sodelavec Branko Špragar.

Boštjan razstavlja

Franc Boštjan je začel letošnjo jesensko kulturno sezono zelo uspešno. Najprej je

razstavljal svoje risbe in pasteje v Velenju, zdaj pa pripravlja samostojno razstavo v Dobrni.

Naš pihalni orkester je zboroval

Konec oktobra so naši godbeniki pregledali svoje delo v preteklem obdobju in sprejeli načrt za letošnjo sezono. Orkester, ki šteje 45 članov, je imel 70 vaj in 32 nastopov. Že samo te številke kažejo, da so bili godbeniki zelo delavni in jim je treba za trud izreči vse priznanje. Sami kritično pravijo, da bi želeli v prihodnje več neprekinjenega dela in boljši obisk na vajah.

Najbližja večja prireditev bo jubilejni koncert, ki ga bodo okoli 20. decembra izvedli za 20-letnico dejavnosti orkestra.

Uspelo gostovanje v Pliberku

V soboto, 20. novembra, so naš oktet, folklorna skupina in godalni kvintet nastopili na Ravnah, v nedeljo pa so gostovali v Pliberku, kamor jih je povabilo domače kulturno društvo Edinost.

V lepi, prostorni dvorani pri Schwarzu se je zbralo polno ljudi, zvrstili so se po zdravni govori predsednika društva in podžupana, nato pa so naši začeli ter uro in pol pobirali aplavz za aplavzom; tudi naš inž. Šipek za imenitno in šegavo povezavo programa.

Kaže, da to ni bil zadnji tak stik in prav je tako, saj so npr. kranjski obmejni kraji na tem področju precej pred nami.

MIHA OŠLAK — PREDSEDNIK OBCINSKEGA SINDIKALNEGA SVETA

Predsednik tovarniškega odbora sindikata železarne Ravne Miha Ošlak je s svojim dolgoletnim delom pokazal sposobnosti, ki so ga postavile kot najresnejšega kandidata za predsednika občinskega sindikalnega sveta Ravne na Koroškem in bile potrjene z njegovo izvolitvijo.

Naših vrst pa tovariš Ošlak ne bo zapustil, saj bo še naprej ostal na svojem delovnem mestu. Želimo mu, da bi uspešno vodil organizacijo.

KADROVSKE SPREMEMBE V TO SINDIKATA

Na zadnji seji tovarniškega odbora sindikalne organizacije železarne Ravne je bil na svojo željo in zaradi prevzema nove funkcije razrešen funkcije predsednika MIHA OŠLAK. Za novega predsednika je bil na isti seji izvoljen dosedanj podpredsednik FRANC KOŠAK, za novega podpredsednika pa OTO LEŠ.

Začudenje

Te dni je neki šef začuden rekel svoji daktilografiji:

— Glej, glej, kaj znate tudi na stroj pisati?

Se ena

Janez pride umazan v šolo. Učitelj ga zapodi domov, da bi se umil. Naslednje jutro je prišlo polovico učencev umazanih v šolo.

Domača

Teta se začudeno sprašuje:

— Le zakaj so stene v naših stolpnica tako tanke, kadar spimo, in tako debele, kadar hočemo prisluškovati?

Povprečna ocena — dobro

Ostali smo v zvezni ligi

Našim odbojkarjem najprej iskrene čestitke. Resnici na ljubo moramo sicer priznati, da so nas s svojo igro večkrat spravljal v obup in ob živce. No, na srečo lahko napišemo tisto znano: konec dober, vse dobro. 26 točk naskoka so si le nabrali in teh 26 točk je ob enakem številu zmag in porazov, ob enaki razliki v nizih odločilo! Tako tesno menda še nikoli ni bilo, kljub temu pa ne bi bilo potrebno Delu in Večeru tako zelo mimo »usekati«. Ali gre pri teh dveh priznanih dnevnikih za nevednost ali namerno »diskriminacijo«, sicer ne vemo, vendar kakorkoli je že bilo, svoje bralce sta netočno informirala, to pa prej škodi, kot koristi in tudi pravilno ni.

Zvezna odbojarska liga se je sedaj počela in v novi sezoni, ki se začne 3. aprila 1966, bo v konkurenci nastopilo 12 ekip. Med njimi bodo tudi naši, ki pa bodo morali opravljati sedaj kar dve poslanstvi. Poleg tega, da bodo morali uspešno braniti barve naših koroških Raven, bodo morali kot edini slovenski predstavniki reševati tudi čast slovenske odbojke. Računamo na to, da bodo naši fantje sedaj res krepko zavijali rokave in se na novo sezono dobro pripravili. Verjetno bodo imeli spomladi nekoliko lažje stališče, saj so v ligo prišli štirje novinci. Vendar bo potrebno tudi te nadvse resno jemati in si odločilno prednost priboriti že med samim tekmovanjem. To je potrebno, da ne bo na koncu zopet tiste negotovosti, ki povzroča toliko glavobola, žre živce in spravlja v obup ne samo igralce, ampak tudi vedno večje število privržencev te lepe športne igre.

Za prvo moštvo ima OK Fužinar trenutno na razpolago 13 standardnih igralcev, ki jih trenira Adolf Urnaut, 16 mladincev trenira Uzončić. Torej kader je tu in videli smo, da je to dober kader. Verjetno tudi vsi ti igralci, ki jim je bilo dano, da našo odbojko zastopajo v najvišjem tekmovalnem razredu, iz izkušenj vedo, da se je potrebno vedno in povsod boriti za vsako piko. Tega naj nikoli ne pozabijo. Požrtvovalnost pa veliko odtehta in to občinstvo ceni.

Zato — ko še enkrat iskreno čestitamo — tudi želimo, da tega odbojkarji ne bi pozabili.

Prvo moštvo brez trenerja

Pri nogometu še niso prišli na zeleno vejo. Prej niso imeli dobrega odbora, sedaj pa nimajo trenerja za prvo moštvo. Trudijo se sicer, da bi dobili nazaj Franca Gostenčnika, ta pa bi prišel samo pod pogojem, če bo vsem igralcem omogočeno, da bodo lahko skupaj trenirali. Ta, že večkrat nakazani problem bo res že treba enkrat rešiti. Verjetno bo potrebna pomoč avtoritativnih ljudi, ki so že zelo veliko naredili in pomagali, da danes na Ravnah sploh gojimo šport v taki obliki in takem obsegu. Res je namreč skoraj smešna ugotovitev, da je nemogoče nekaj nogometašem, sicer dobrim in pridnim delavcem, omogočiti delo na eno izmeno.

Pri nogometu imajo 36 pionirjev, 26 mladincev in 15 članov. To je kar lepo število in načrtno delo, ki ga je uvedel zlasti profesor Kotnik pri mladincih, bo moralo roditi sadove. Sedaj je vse skupaj bolj klavirno. V koroški pionirski grupi ima naš nogomet kar dve moštvi. Mladinci tekmujejo izven konkurence med člani prav tako v koroški grupi, medtem ko igrajo člani v slovenski konjski ligi. Rezultati so zelo slabi tako pri enih kakor pri drugih in se vse nekako suče bolj na koncu lestvice. Kvalitete torej tu ni takšne, kot bi lahko bila, in bo potrebno v tej smeri še veliko truda.

Prav želimo si, da bi tudi pri našem nogometu dobili enoten, čvrst in požrtvovalen kolektiv, ki ne bi capljal na koncu prvenstvene lestvice, ampak bi s svojo igro resno kandidiral za vstop v slovensko ligo. Seveda je to v prvi vrsti odvisno od igralcev in strokovnega vodstva in če bodo tu boljši rezultati, tudi pomoč od drugod ne bo izostala.

Brez mladine in strokovnega kadra

Pri rokometu še vedno hudo škriplje. Zaledja ni. Samo člane imajo, pa prav nobenih mladincev in pionirjev. Pa še člani so med 10 ekipami v svoji skupini na sedmem mestu prvenstvene lestvice. Da je problem še večji, nimajo niti strokovnega kadra za vzgojo mladine. O, ti kadrovska politika! Ta pri ŠD Fužinar ni v redu. Ali pošiljamo v tečaje take ljudi, ki potem ne delajo, ali pa take, ki potem delajo drugod — v drugih krajih, ali pa hočemo iz enega človeka narediti trenerja kar za več športnih panog. Prav zanimivo bi bilo zvedeti, koliko ljudi smo v okviru Fužinarja poslali v instruktorske in trenerske tečaje in koliko od teh ljudi danes še dejansko dela.

SOS pri rokometu je vreden hitre in temeljite rešitve, saj imajo poleg nakazanih še druge probleme. Drugače se nam lahko zgodi, da bomo ostali brez te sicer tako privlačne in dinamične športne igre.

Ali bodo uspeli nadoknaditi zamujeno?

Namiznoteniški igralci so končno dobili vadbene prostore. Sicer ne v takem obsegu, kot jim je bilo obljubljeno, vendar se je delo zopet začelo in čakati bomo morali seveda dalj časa, da bomo videli, ali se bomo približali kvaliteti in mestu, ki smo ga pred leti v tem športu tudi imeli.

Prvi rezultati so kar dobri. Ženska in moška ekipa sta si priborili vstop v slovensko ligo, mladinke oziroma pionirke pa tudi v ligo obetajo. Kar tako naprej!

-ate-

Skok v zimski bazen

(Nadaljevanje s 6. strani)

buminoidnega amoniaka se da izračunati, da vsebuje ta voda v kubičnem metru približno 3,5 mg urina. Iz vsebnosti prostega amoniaka: 0,028 mg/l dušika pa se da izračunati, da je ta voda vsebovala prvotno v enem kubičnem metru 60 mg sečnine, ki je nastala z razpadom sečne kisline urina. Diazoreakcija na prisotnost indola, skatola in aminov, ki izvirajo iz blata oziroma nastanejo pri gnitju v debelem črevesu, je rahlo pozitivna.

28. oktobra letos. Našli so še bacillus pyocyanus, ki je prišel v vodo z nesnažnimi kopalci in lahko povzroči resnejša obolenja.

Tako ne gre naprej!

Pregledati, urediti in z zaščitnim pasom je treba varovati še samo zajetje vode v železarni.

Vodo je treba filtrirati, pravilno klorirati in menjati v dopustnih obdobjih.

Toda to so strokovne stvari, ki jih bodo opravili strokovnjaki. Opraviti pa bomo morali tudi mi svoje:

V kopalnice bomo hodili z brisačo in čistimi kopalniki.

Če se nam zdi, da je tok predrag za gretje bojlerja v kopalnici doma, bomo vzeli s seboj tudi milo. Tuširali se bomo z mlačno vodo drugim na ljubo, za utrjevanje pa lahko še z mrzlo navrh.

Korita s hiperklorirano vodo ne bomo skušali preskočiti, marveč ga bomo marljivo prečofotali.

In ko se bomo predajali ugodju mirnega lebdjenja na gladini ali ko nas bo zajel ogenj igre v vodi, nikar ne močimo naravnost v bazen, češ: Nihče ne vidi... in kaj je navsezadnje kozarec urina pri 400 kubičnih metrih vode v bazenu! Dragi moj, kaj pa če misli prav isto plavalec na tvoji desni in na tvoji levi? Otroke poznamo: vsak odmor se zapodi pol razreda v stranišča in še med uro dvigajo prst. Učitelji telesne vzgoje jih bodo morali naučiti, da bodo tudi v bazenu »dvigali prst«. Razen tega jih bodo morali pred kopanjem disciplinirano poslati na stranišče in še vmes — po skupinah in s pozivom.

Menstruirajoča ženska naj se v zimskem bazenu ne kopa. Tudi če ima močan tok, naj se zavaruje.

Ljudje z gnojnimi kožnimi boleznimi in glivičnimi obolenji, zlasti še z »epidermofitijo« (za nohti, med prsti) naj ne silijo v kopalnice, dokler si bolezni ne ozdravijo.

Osupne navsezadnje laboratorijski izvid o onesnaženju z blatom. Sodim, da je tako onesnaženje lahko povzročila le pomanjkljiva higiena danke. Torej ne pozabimo na ta del higijene pod tušem.

Vzgajati za bazen je treba odrasle in učiti otroke. Vzgajati morajo starši in učitelji, a tudi napisi in panoji.

Pa še kopalne obleke! Pripovedovali so mi, da prihajajo otroci, ki ne premorejo kopalke. Ali pa so preborne. In je težava pri obvezni uri šolske telovadbe v bazenu.

O šolskih uniformah je bilo že veliko govora; izbrisale naj bi veljavo obleke. Bržda bi lahko pri predmetu »gospodinjstvo« šivali iz nekaj kvadratnih decimetrov kretona kopalke. Take, ki ne bi pokrivala preveč, ki bi bile poceni in zdrave, ker bi se hitro sušile.

Napisal sem: Voda je — rekreacija. A tudi — telesna kultura in kult.

Nobenega športa ni, ki bi tako mnogostransko koristil. Od sedenja ukrivljena hrbtenica se izteza, prsni koš se širi, domalega sleherni mišica se jača, dihanje se poglobi, krvni obtok se pospeši in srce se krepi. Koža ostaja elastična. Splošna telesna odpornost raste.

Človek osvobaja telo in duha. Iščé pot iz goščave prepovedi v moralno odgovornosti. Našemu koroškemu rodu je postavljeno žarišče duhovne in telesne kulture. Kultivirajmo torej telo in duha in nikar — ne urinirajmo našega egoističnega urina v skupno vodo skupnega bazena!

Dr. js

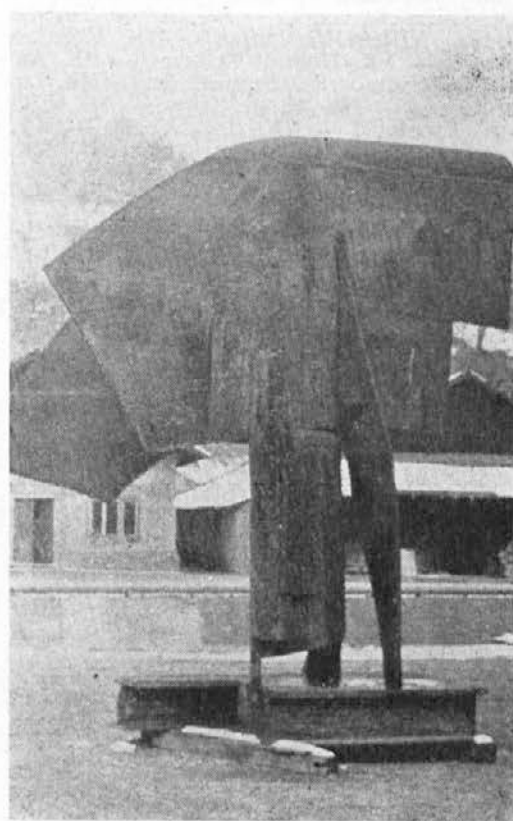
Energija

— Dragec, morala bova varčevati. Ti boš prenehal z alkoholom, jaz se bom pa potrudila, da bi te odvadila kajenja.

Kosti

Žena: »Videla sem krasno izdelano škaflico iz slonove kosti.«

Mož: »Morala bi videti, kakšno krasno vilo si je napravil naš mesar iz govejih kosti!«

Dionizovo uho

Naš upokojenec

Blaž Kavc, rojen 26. 1. 1910, v železarni od 10. 12. 1945, nazadnje predelavec pri plinskih generatorjih; os. upokojen 1. 12. 1965

Alojz Rebol

Ko so se sodelavci strojnega remonta jeklarne po praznikih vrnili na delo, jih je presunila žalostna vest, da njihovega Alojza ni več med njimi. Niso in niso mogli verjeti, da je res. Tako zdrav fant, tako mlad, poln energije in načrtov. Le počasi so došli.

Komaj 27 let je bil star, iz Zgornje Vižinge pri Radljah doma, na metalurški šoli se je izučil za strojnega ključavničarja, delal je v strojnem remontu od leta 1957, vmes odslužil vojake, si ustvaril družino in dom — vse življenje je bilo še pred njim.

Radi so ga imeli v obratu sodelavci in nadrejeni, ker je bil dober tovariš in dober delavec. Le besede pohvale in spoštovanja imajo zanj vsi, ki so ga poznali.

Takšnega bomo ohranili v spominu.

NOVEMBRA SO NASTOPILI DELOVNO RAZMERJE

Inž. Anton Hojnik — VS, Jože Kolmančič — VK, Srečko Siemenik — VSS, Adolf Potočnik — NSS, Anton Prikeržnik — NK, Franc Navodnik — NK, Anton Jerčič — KV, Feliks Krivonog — KV, Anton Tretjak — NK, Viljem Kopmajer — NK, Kristjan Plesnik — NK, Helmut Kočevár — PK, Andrej Zagernik — PK, Franc Jelen — NK, Luka Paradiž — NK, Franc Kovač — NK, Ljubiša Topalovič — NK, Jože Vučko — KV, Ivan Svetina — PK, Anton Merkač — NK, Maks Pšeničnik — KV.

ODSLI SO IZ PODJETJA

Edvard Jeseničnik — NK, Hubert Stermec — KV, Peter Praper — PK, Viktor Kangler — KV, Franc Kopmajer — NK, Dušan Ostojčič — PK, Karel Mrak — NK, Franc Lečnik — VK, Vinko Lečnik — SS, Franc Pečolar — NK, Roman Paradiž — PK.

Primera

- Mamica, kaj je to disproporc?
- Sinko, to je očetova plača in cene!

Prvi dan šole

Oče vpraša svojega sinčka, ki se je vrnil iz šole: »No, kako je bilo v šoli?«

»Smešno, oče. Na vratih piše I. razred, znotraj so pa lesene klopi!«

Zlobna

Kadar ženska spozna, da je noben hudič več ne povoha, se posveti bogu.

Investicije nas obvezujejo

Ob otvoritvi novega doma telesne kulture in športnega parka 16. maja letos sem kot predstavnik delovne skupnosti, ki je dala levji delež za to edinstveno pridobitev, opozoril naše krajanke, da je težko pa vendar lažje zgraditi objekt kot ga koristno uporabljati. Sedem mesecev je minilo od takrat in praksa je že pokazala, da to pravilo tudi pri našem DTK velja.

Redek je kraj pri nas in smelo trdim, tudi v svetu, ki ima tako odlične pogoje za razvoj vseh mogočih športnih zvrsti, a vendar športni park še ni postal zbirališče mladih in starih za pridobivanje telesne gibčnosti in kreposti. Pohvaliti se moremo le s šolami, ki so v novi stavbi spoznale svoje prostore za izviševanje predpisanega programa telesne vzgoje.

Kaj pa smo napravili, da bi dom postal množično shajališče ljubiteljev telesne kulture sploh? Bore malo. Res, da je čas še kratek, je pa zadosti dolg za ugotovitev, da je poštenje po tej življenju potrebni dejavnosti šele treba vzgojiti. Poznano je, da se mora športno udeleževanje pričeti v zgodnji mladosti in da bi bila iluzija v odraslem človeku poskušati vzgojiti vrhunskega športnika. Že v rani mladosti je treba spoznati odlike, ki jih gojitev športa prinaša, ter sprejeti osnovne elemente telesne kulture. Še več, potrebno se je že odločiti za določeno zvrst športa.

Redne šole lahko nudijo le splošne pojme, v srednjih šolah se sicer prek krožkov že prehaja na specializacijo, popolno specializacijo pa lahko dosežemo le prek posebnih tekmovalnih šol. Če ne smemo zameriti poklicnim športnim organizacijam, med katerimi bi moralo SD Fužinar dajati osnovni ton, ker niso uspele z redno vadbo pritegniti večjega števila mladincev in članov, pa moramo pokazati svoje nezadovoljstvo, ker še sedaj niso osnovane specializirane tekmovalne šole za pionirje.

Privlačnost in športni uspeh odloča več činiteljev:

1. telesna konstitucija,
2. prirojena dispozicija,
3. telesna vzgoja v razvojni letih,
4. pravočasna specializacija,

5. sistematsko treniranje,
6. odnos do tekmovalnega športa,
7. športni režim izživljanja,
8. moralne-voljne kvalifikacije.

Iz tega se vidi, da je usmerjanje v rani mladosti pogoj za uspeh, zato predvsem v otrocih od 8 do 14 let lahko iščemo bodoče reprezentante in državne prvake v plavanju, telovadbi, lahki atletiki, smučanju, namiznem tenisu, pa tudi v ekipnih igrah z žogo od odbojke, košarke in rokometu do nogometa.

Primoran sem ponovno spomniti športna društva na osnivanje ločenih tekmovalnih šol za razne vrste športa, prek katerih naj bi se rekrutirali izbrani tekmovalci našega kraja. Nič sedaj ni bolj važno kot to: Smučarska zveza Jugoslavije nam je za šolo smučarjev-tekačev odobrila iz svojega proračuna letno 1,5 milij. din, pa je nevarnost, da bomo še to zapravili.

Vložene investicijske naložbe nas obvezujejo, da pridobljene objekte za razvoj športa uporabljamo, zato smatram, da bi organi delavske samouprave pri dodeljevanju sredstev za množično dejavnost morali predvsem upoštevati, kaj so društva napravila za tekmovalno vzgojo mladega rodu.

Direktor Gregor Klančnik

UKINJENA DROBNA PRODAJA

Kaj drva niso vredna nič?
Jih mečejo v vodo.
Bi zanje rad dal kak belič,
jih rešil pred pečjo.

Če vprašam tam, jih ne dobim,
ni prav'ga odgovora.
V izgubo jih gre mnogo več
kakor za dva tovara.

Bi to se dalo »zrihtati«,
saj izgube bi ne bilo,
bi drva bila rešena,
seveda — za plačilo.

Jernej Krof

Gre

- Kako ti kaj gre?
- Gre, gre, vse sproti in še zmanjka mi.

FOTOKRITIKA

TELEFONNA RAVNE		Račun n. 29/IV-64		Ravne, dne 30. 4. 1964	
Valjarna - Roga		Odobrenje		Cena	
Predmet		odpr. val. nar.		Vredn.	
82/XIII 112 kto		7/3, 7/4 7/5, 7/6		22.145.088.	
Popravilo valjarskega stojala SACK		116/8		- 6.224.000.	
Cena porabe materiala: 50573.- kg		133.64		15.921.088.	
Sopri. 29/4.64		Pislo			

50 t mehansko obdelanega materiala že lep čas rjavi pri novi valjarni. Prvič smo na to opozorili septembra s sliko in podpisom: »zdaj pa raste grmovje«. Ker stvar še naprej lepo rjavi, dodajamo dokument. Se bo zdaj kdo zganil?